
VÝROČNÍ ZPRÁVA

**NÁRODNÍHO ÚSTAVU
LIDOVÉ KULTURY**

ZA ROK 2023

Obsah

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ZPRACOVATELI.....	5
A/1 ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE	7
A/2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O FINANČNÍM HOSPODAŘENÍ.....	8
B. ČINNOST NÁRODNÍHO ÚSTAVU LIDOVÉ KULTURY V ROCE 2022.....	14
B/1 IMPLEMENTACE ÚMLUVY O ZACHOVÁNÍ NEMATERIÁLNÍHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ (UNESCO) A KONCEPCE ÚČINNĚJŠÍ PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU V ČR	14
1/1 KULTURNÍ STATKY TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY	15
1/2 IMPLEMENTACE KONCEPCE ÚČINNĚJŠÍ PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU V ČR	15
B/2 VÝZKUMNÁ ČINNOST.....	18
2/1 DLOUHODOBÝ KONCEPČNÍ ROZVOJ VÝZKUMNÉ ORGANIZACE	18
2/2 VÝZKUM V HLAVNÍ ČINNOSTI.....	20
2/3 VÝZKUM A VÝVOJ - NAKI II.	Chyba! Záložka není definována.
2/4 PROJEKT GA ČR.....	21
B/3 NOSITELÉ TRADICE LIDOVÝCH ŘEMESEL.....	21
B/4 ARCHIVNÍ A DOKUMENTAČNÍ FONDY, KNIHOVNA	22
B/5 VZDĚLÁVACÍ, VYDAVATELSKÁ A PROPAGAČNÍ ČINNOST	23
5/1 ŠKOLA FOLKLORNÍCH TRADIC	23
5/2 NÁRODOPISNÁ REVUE	23
5/3 PROPAGACE A PREZENTACE NÚLK.....	25
B/6 SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČNÍMI A DOMÁCÍMI INSTITUCEMI.....	26
6/1 UNESCO	26
6/2 IOV.....	26
6/3 ICOM	26
6/4 CIOFF	26
6/5 OSTATNÍ SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČNÍM	Chyba! Záložka není definována.
6/6 SPOLUPRÁCE S DOMÁCÍMI INSTITUCEMI	26
B/7 PREZENTACE TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY FORMOU VZDĚLÁVACÍCH POŘADŮ	28
7/1 MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL STRÁŽNICE 2022 A FOLKLORNÍ FESTIVAL DĚTSKÁ STRÁŽNICE 2022	28
7/2 DĚTI A PÍSEŇ SLOVÁCKA.....	Chyba! Záložka není definována.
7/3 AKTIVITY V AREÁLECH NÚLK	29

7/4 AKCE, NA KTERÝCH SE NÚLK PODÍLEL JAKO SPOLUPOŘADATEL.....	32
B/8 PÉČE O SBÍRKY.....	Chyba! Záložka není definována.
B/9 PÉČE O PAMÁTKY A ÚDRŽBA AREÁLŮ	34
9/1 MUZEUM VESNICE JIHOVÝCHODNÍ MORAVY.....	34
9/2 BUDOVA ZÁMKU A AREÁL ZÁMECKÉHO PARKU.....	34
9/3 INVESTIČNÍ A PROVOZNÍ AKCE VĚTŠÍHO ROZSAHU.....	34
B/10 SPRÁVA INFORMAČNÍHO SYSTÉMU	39
C. PŘÍLOHY	Chyba! Záložka není definována.
C/1 PŘEHLED PRACÍ ODBORNÝCH PRACOVNÍKŮ NÚLK ZA ROK 2022.....	Chyba! Záložka není definována.
C/2 PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ ÚTVARŮ K 31. 12. 2022	40
C/3 PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE K 31. 12. 2022	42
C/4 NABÍDKA PUBLIKACÍ, ČASOPISŮ, VIDEOKAZET, DVD, CD	Chyba! Záložka není definována.
C/5 VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY K 31. 12. 2022	Chyba! Záložka není definována.
C/6 ROZVAHA K 31. 12. 2022.....	Chyba! Záložka není definována.

A. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ZPRACOVATELI

Zpracovatel	Národní ústav lidové kultury
Adresa sídla	Zámek 672, 696 62 Strážnice
IČ	00094927
DIČ	CZ00094927
Telefon	+ 420 518 306 611
Datová schránka	9rntqqk
Podatelna	info@nulk.cz
Internetové stránky	www.nulk.cz; www.skanzenstraznice.cz; www.festivalstraznice.cz; www.lidovaremesla.cz; www.lidovakultura.cz

Zřizovatelem Národního ústavu lidové kultury (dále jen NÚLK) je Ministerstvo kultury, Maltézské nám. 471/1, 118 11 Praha 1 (dále jen MK).

Zřizovací listina NÚLK č. j. 18724/2008 ze dne 19. 12. 2008 s účinností od 1. 1. 2009 (vydaná podle § 3 zákona č. 203/2006 Sb. o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů).

Právní postavení a účel zřízení NÚLK

NÚLK je státní příspěvkovou organizací MK s právní subjektivitou a vykonává svou činnost v rozsahu vymezeném Zřizovací listinou na celém území České republiky a neprovozuje podnikatelskou činnost. Od 1. 2. 2019 je NÚLK plátcem DPH.

NÚLK je výzkumnou organizací a provádí jako svoji hlavní činnost základní a aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj a šíří jejich výsledky prostřednictvím výuky, publikování nebo převodu technologií. NÚLK je zřízen za účelem výkonu funkce národního odborného pracoviště, které zabezpečuje vědeckovýzkumné, informační, vzdělávací a metodologické služby v oblasti péče o tradiční lidovou kulturu na území České republiky, pro pořádání specializovaných školení pro dobrovolné i profesionální pracovníky v tomto oboru, zejména ve vztahu k pověřeným odborným pracovištím, které vykonávají obdobné služby v regionech.

Účel, pro který byl NÚLK zřízen, naplňuje zejména tím, že:

- shromažďuje, uchovává, popisuje, vykládá a odborně zpracovává doklady o tradiční lidové kultuře,
- zkoumá způsoby a formy užití prvků tradiční lidové kultury v současné době (včetně projevů řemeslné výroby v souvislosti s projektem Nositelé tradice lidových řemesel),
- odborně spravuje, ošetřuje, chrání, bezpečně uchovává a zveřejňuje sbírky hmotných dokladů k dějinám vývoje kultury, zejména lidové kultury v souvislosti s prezentací v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy, v tematických expozicích a výstavách v objektech NÚLK i jiných institucích,
- prezentuje tradiční lidovou kulturu prostřednictvím výstav a expozic, naučných pořadů, pořadů se zaměřením na tradiční tanec a hudbu, řemesla, zvykosloví a ostatní statky tradiční lidové kultury včetně pořádání Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice (dále jen MFF) a Dětské Strážnice (dále jen DS),
- rozšiřuje mezinárodní spolupráci, podporuje výměnu informací a zkušeností s obdobnými institucemi v zahraničí,

-
- zastřešuje péči o tradiční lidovou kulturu v souvislosti s plněním základních dokumentů UNESCO a vlády ČR pro tuto oblast,
 - zabezpečuje správu dat a vedení Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky,
 - poskytuje metodologické, expertní a informační služby pro oblast tradiční lidové kultury odborné i laické veřejnosti, zabezpečuje odborné vzdělávací a dokumentační služby pro všechny druhy folklorních aktivit v České republice, spolupracuje a zprostředkovává spolupráci mezi odbornými institucemi a zájmovými skupinami se vztahem k tradiční lidové kultuře,
 - prezentuje své aktivity a výstupy odborné činnosti ve vlastních publikacích a periodiku, u jiných vydavatelů v ČR i zahraničí, na různých typech nosičů i webových portálech,
 - poskytuje další kulturní, propagační, rekreační a obchodní služby, které souvisejí s posláním NÚLK, návštěvníkům a organizacím.

NÚLK je členem mezinárodních organizací IOV (The International Organization of Folk Art), ICOM (The International Council of Museums), CIOFF – zabezpečuje činnost České národní sekce CIOFF (Mezinárodní rada festivalů folkloru a lidového umění se statutem konzultanta UNESCO), IASA (International Association of Sound and Audiovisual Archives), odborní pracovníci Martin Šimša a Martin Novotný jsou členy AEOM (The Association of European Open Air Museums).

NÚLK je členem národních organizací Asociace muzeí a galerií ČR, z. s. (AMG), České národopisné společnosti (ČNS), Českého svazu muzeí v přírodě, o. s. (ČSMP) a Národní sekce Mezinárodní organizace lidového umění v České republice, z. s.

Hlavní zásady řízení a organizace

V souladu se Zřizovací listinou je vydán Organizační řád, který upravuje organizační strukturu NÚLK, zásady řízení, hlavní pracovní náplň jednotlivých útvarů (Útvar ředitele, Centrum hmotného kulturního dědictví, Centrum lidových tradic, Centrum vědeckých informací, Ekonomický útvar a Útvar správy areálů) a jejich vzájemné vztahy. Vedení tvoří ředitel, jeho zástupce, vedoucí útvarů a investiční pracovník. Struktura útvarů je uvedena v příloze.

A/1 ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ ÚDAJE

Členění zaměstnanců NÚLK podle věku a pohlaví – stav k 31. 12. 2023

Věk	muži	ženy	celkem	%
21 – 30	1	2	3	5
31 – 40	3	5	8	14
41 – 50	9	8	17	30
51 – 60	10	12	22	39
61 let a více	4	3	7	12
Celkem	27	30	57	100,0
%	47	53	100,0	

Členění zaměstnanců NÚLK podle vzdělání a pohlaví

nejvyšší dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
Základní	0	0	0	0
Střední vzdělání	0	0	0	0
Vyučen bez mat.	9	3	12	21
Vyučen s maturitou	2	0	2	4
Střední s maturitou	5	12	17	30
Vyšší odborné	1	0	1	2
Vysokoškolské	10	15	25	43
Celkem	27	30	57	100,0

Údaj o průměrných platech NÚLK k 31. 12. 2023

průměrný měsíční plat	36 642 Kč
-----------------------	-----------

Vznik a skončení pracovních poměrů zaměstnanců NÚLK v roce 2023

počet		
nástupy	4	odchody 4

Trvání pracovního poměru zaměstnanců NÚLK – stav k 31. 12. 2023

doba trvání	počet	%
do 5 let	13	23
do 10 let	7	12
do 15 let	14	25
do 20 let	12	21
nad 20 let	11	19
celkem	57	100,0

Počet zaměstnanců celkem:

- fyzický stav zaměstnanců k 31. 12. 2023 52 zaměstnanců
- přepočtený stav zaměstnanců v r. 2023 50,55 zaměstnanců

(Z toho v rámci projektu GAČR činil přepočtený stav zaměstnanců 0,7 úvazku).

A/2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O FINANČNÍM HOSPODAŘENÍ

Rozpočet:

Příspěvek na provoz v roce 2023 byl přidělen ve výši 47 851 443 Kč, vč. příspěvku z kulturních aktivit v celkové částce 810 000 Kč:

- projekt „Muzeum vivum Interaktivní pořady především pro děti a mládež v areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy“ 270 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 270 000 Kč
- projekt „Muzičky – výuka tradiční lidové hudby v ČR“ 120 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 120 000 Kč
- projekt „Zastoupení ČR - zasedání hlavního výboru Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva, UNESCO a jednání generálního shromáždění Úmluvy 120 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 120 000 Kč
- projekt „16. kongres International Society of Ethnology and Folklore“ 300 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 300 000 Kč

Dále bylo poskytnuto 19 úprav schváleného rozpočtu.

Příspěvek na provoz – kulturní aktivity:

- projekt „Muzeum vivum Interaktivní pořady především pro děti a mládež v areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy“ 270 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši 270 000 Kč
- projekt „Muzičky - výuka tradiční lidové hudby v ČR“ 120 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši 120 000 Kč
- projekt „Zastoupení ČR - zasedání hlavního výboru Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva, UNESCO a jednání generálního shromáždění Úmluvy“ 120 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši 120 000 Kč
- projekt 16. kongres International Society of Ethnology and Folklore 300 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši 300 000 Kč
- projekt „Implementace Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví“ 3 600 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 3 600 000 Kč
- projekt Příprava a vydání publikací „Nositelé tradice lidových řemesel IV“ česká a anglická verze 342 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 341 949,70 Kč
- projekt „Slavnostní setkání u příležitosti 20. výročí přijetí Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví v Nostickém paláci (UNESCO, Paříž 2000) 100 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši dotace 100 000 Kč

Výzkum, vývoj a inovace:

- Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (neinvestiční prostředky) 2 334 000 Kč
- Výzkum Národní a kulturní identity (NAKI III.) - projekt Jedna z nejohroženějších skupin historického stavebního fondu ČR: jedinečné technologie hliněných staveb s použitím kusového staviva (válků) a způsoby jejich záchrany, DH23P03OVV049. 1 164 000 Kč
Finanční prostředky byly čerpány ve výši 1 118 638,67 Kč

Individuální a systémové dotace na financování programů a akcí

- Akce č. 134V131000078 - NÚLK- Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy - Hornácko, terénní úpravy (neinvestiční prostředky) 8 180 290 Kč
- Akce č. 134V151000039 – NÚLK - Pořízení technické kulturní památky "Průžkův mlýn" (nákup nemovitosti) 7 402 743Kč
- Akce č. 134V131000145 - NÚLK – Rekonstrukce stávajícího hospodářského vjezdu (propustku) do areálu MVJVM (investiční prostředky) 5 365 379 Kč
V roce 2023 byla čerpána dotace ve výši 179 527,52 Kč.
- Akce č. 134V131000146 - NÚLK – Areál MVJVM – lok. Dolňácko – dostavba zemědělských usedlostí G 15, G 16 (investiční prostředky) 10 937 710 Kč
- Akce SMVS 134V131000216 NÚLK Strážnice – Výstavba technické infrastruktury v rámci výstavby přístaviště Strážnice I. a II. etapa (neinvestiční prostředky) 5 365 379 Kč

Výsledek hospodaření – výnosy, náklady

Ke dni 31. 12. 2023 dosáhl NÚLK kladného výsledku hospodaření v částce 1 585 524,17 Kč.

Výsledek hospodaření NÚLK, jak je vidět z přehledu za posledních pět let je vyrovnaný. Kladného výsledku hospodaření bylo dosaženo vzhledem k tomu, že nebylo možné zrealizovat některé plánované opravy a vyšším rozpočtovaným nákladům na energie, kdy z důvodu přetrvávajících nejistot v odhadu nákladů na energie, bylo složité předvídat, jak se budou ceny energií nadále vyvíjet a které byly ve výsledku nižší, než bylo plánováno.

Roční rozpočet NÚLK činil v roce 2023 cca 47 mil. Kč (bez dalších dotací jako jsou Kulturní aktivity, dotace z odboru výzkumu a vývoje, dotace z odboru investic), z toho cca 32 mil. tvoří osobní náklady. Vlastní výnosy činili cca 11 mil. Kč. Na veškeré pokrytí úkolů týkajících se odborné činnosti a údržbu a správu celého areálu, který zahrnuje kromě budovy zámku, ještě dalších cca 100 objektů (z nichž je 7 památkově chráněných), které jsou rozmístěny na 47 ha plochy areálu parku a MVJVM zbývá tedy cca 26 mil. Kč.

V roce 2023 byla zřizovatelem poskytnuta kompenzace ze strany zřizovatele na pokrytí zvýšených nákladů energií v celkové částce 2,496 tis. Kč.

Výnosy z činnosti činili cca 11 milionů Kč. Výnosy jsou tvořeny z převážné části ze vstupného, nejvyšší podíl na vstupném představují příjmy ze vstupného z Mezinárodního folklorního festivalu (cca 4,9 mil. Kč) a ze vstupného z MVJVM (cca 4,1 mil. Kč), menší podíl tvoří vstupné ze zámku (cca 360 tis. Kč) a tržby z prodeje výrobků (cca 132 tis. Kč).

Další poměrně značnou část příjmů představuje nájemné, které v roce 2023 činilo cca 1,4 mil. Kč.

V roce 2023 to bylo ještě kurzovné ze Školy folklorních tradic v částce 238 tis. Kč, které bylo použito na úhradu nákladů spojených se zajištěním projektu.

V roce 2023 došlo k mírnému snížení tržeb ze vstupného, celkové vstupné bylo nižší celkem o cca 160 tis. Kč. Snížení vstupného bylo způsobeno především tím, že zahájení sezony v MVJVM bylo posunuto na začátek května a to v omezeném režimu a bez programů, které navštěvuje pravidelně velké množství návštěvníků. Programy v MVJVM mohly být uskutečněny až do začátku prázdnin. Důvodem omezení provozu byly rozsáhlé opravy vstupních prostor do MVJVM a přilehlého okolí a současně výstavba Vodních technických staveb, které se nachází téměř na začátku prohlídkové trasy. Realizaci těchto akcí nebylo možné odložit na jiný termín z důvodu čerpání termínovaných dotací.

Tržby ze vstupného v rámci Mezinárodního folklorního festivalu (MFF) byly vyšší než v minulém roce celkem o cca 600 tis. Kč, což celkem vyrovnalo ztrátu vstupného v MVJVM. Další větší položkou vlastních tržeb jsou příjmy z pronájmů, které byly téměř ve stejné výši jako v roce 2022.

Tržby ze vstupného v NÚLK jsou tvořeny ze vstupného v MVJVM, zámku a z Mezinárodního folklorního festivalu. V roce 2023 došlo, kromě toho, že některé víkendové programy v MVJVM byly zrušeny, také ke snížení návštěvnosti – jako jsou pořady zaměřené na podzimní práce, vánoční zvyky, v období letních prázdnin jsou to např. Pout', Dožínky apod, což bylo způsobeno také vlivem počasí.

Návštěvnost MVJVM a zámku se v roce 2023 pohybovala celkově kolem 45 tis. návštěvníků. Návštěvnost MFF činila cca 16,2 tis. platících návštěvníků.

Mimorozpočtové zdroje financování

V roce 2021 byla zahájena realizace grantového projektu č. 21-33437S Pozůstalostní inventáře v etnologické perspektivě: potenciál archivního pramene pro poznání proměn lidového oděvu českých zemí. Cílem projektu je výzkum starší etapy vývoje lidového oděvu českých zemí na základě kvalitativní a kvantitativní analýzy pozůstalostních inventářů. Výsledná syntéza je komparací s ikonografickými prameny a oděvními konstrukcemi. Výstupem jsou odborné studie a monografie. Doba řešení projektu je 3 roky.

Celková dotace na projekt činí celkem 3 063 000 Kč, v roce 2023 byla na projekt poskytnuta částka 1 539 000 Kč.

Město Strážnice v souladu s uzavřenou smlouvou o dotaci poskytlo NÚLK finanční částku 500 000 Kč na 78. ročník Mezinárodního folklorního festivalu 2023 a Dětskou Strážnici 2023, která byla v celkové výši použita podle smlouvy k částečné úhradě nákladů spojených se zajištěním potřebných služeb v rámci pořádání Mezinárodního folklorního festivalu 2023 a Dětské Strážnice 2023.

Na základě smlouvy NÚLK obdržel dar od Pojišťovny VZP a. s. v částce 25 000 Kč na podporu péče o zachování tradiční lidové kultury v NÚLK – na úhradu věcných nebo osobních nákladů spojených s provozem organizace. V roce 2023 bylo z daru čerpáno 12 400 Kč na pokrytí ostatních osobních nákladů.

Čerpání účelových prostředků

Důležitou součástí rozpočtu NÚLK jsou účelové prostředky poskytnuté v rámci Příspěvků na provoz – kulturní aktivity. V letošním roce byla poskytnuta částka celkem 810 000 Kč na financování celkové nebo částečné realizace 4 projektů. Všechny projekty byly zrealizovány a dokončeny podle plánu v roce 2023. Finanční prostředky byly čerpány v plné výši.

Projekt „Muzeum vivum Interaktivní pořady především pro děti a mládež v areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy“ **270 000 Kč**

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši 270 000 Kč.

Projekt „Mužičky - výuka tradiční lidové hudby v ČR“ **120 000 Kč**

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši 120 000 Kč.

Projekt „Zastoupení ČR - zasedání hlavního výboru Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva, UNESCO a jednání generálního shromáždění Úmluvy“

120 000 Kč

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši 120 000 Kč.

Projekt „16. kongres International Society of Ethnology and Folklore“ **300 000 Kč**

Finanční prostředky byly čerpány v celkové výši 300 000 Kč.

FONDY ORGANIZACE

Fond reprodukce byl čerpán k 31. 12. 2023 v celkové výši 5 652 186,30 Kč:

- 134V151000039 NÚLK - Pořízení technické kulturní památky "Průžkův mlýn" 73 284 Kč
- 134V131000146 Dostavba zemědělských usedlostí v MVJVM G15-G16 129 292 Kč
- Dostavba zemědělských usedlostí v MVJVM G1-G3 600 320 Kč
- 134V711000034 Expozice vodních technických staveb 569 461,78 Kč
- 134V711000145 Rekonstrukce stávajícího hospodářského vjezdu (propustku) do areálu MVJVM 15 310,01 Kč
- projektovou dokumentaci cesty v MVJVM 557 767 Kč
- pořízení vzduchotechniky ve vstupní budově MVJVM 2 018 917,51 Kč
- projektovou dokumentaci pro vstupní portál (vstupní budova MVJVM) 57 838 Kč
- pořízení turniketů (vstup do MVJVM) 370 285 Kč
- výstavba PRIS pilíře 130 355 Kč
- rozšíření zabezpečovacího zařízení 313 454 Kč
- nákup sbírkových předmětů 50 535 Kč
- pořízení vrtacího zařízení s vibrační deskou 296 874 Kč
- znalecký posudek na pozemky 2 900 Kč
- nákup gramofonu 118 000 Kč
- LTO mechanika 270 103Kč
- kamera 77 490Kč

Dále bylo provedeno průčtování nákladů v částce 52 300 712,37 Kč na projekt 134V711000034 Expozice vodních technických staveb, které budou hrazeny z prostředků IROP.

Fond reprodukce byl v roce 2023 tvořen ve výši odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku ve výši 4 396 687,53 Kč a prostředků poskytnutých ze zahraničí určených účelově na pořízení hmotného dlouhodobého majetku (IROP) v částce 52 300 712,37 Kč.

Konečný stav Fondu reprodukce k 31. 12. 2023 činí 3 117 911,44 Kč.

Fond odměn v roce 2023 nebyl čerpán, konečný stav k 31. 12. 2023 je 129 237 Kč.

Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření – fond nebyl v roce 2023 čerpán, konečný stav fondu k 31. 12. 2023 je 0 Kč.

Na účtu **Rezervní fond z ostatních titulů** jsou zaúčtovány finanční prostředky určené pro financování projektů z IROP akce č. 134V711000034 Expozice vodních technických staveb v částce 25 105 815,83 Kč a nedočerpaná dotace akce č. 134V715000013 – Strážnice – NÚLK – Snížení energetické náročnosti vstupního objektu budovy do areálu MVJVM (OPŽP) v částce 0,01 Kč

Fond kulturních a sociálních potřeb byl čerpán ve výši 452 386 Kč:

- příspěvky na stravování zaměstnanců 448 412 Kč
- věcné dary k životním jubileím zaměstnanců 6 000 Kč
- zájezd pro zaměstnance 50 880 Kč

Fond kulturních a sociálních potřeb byl v roce 2023 tvořen základním přídělem ze mzdových prostředků ve výši 461 398 Kč.

Konečný stav Fondu kulturních a sociálních potřeb činí 159.905,80 Kč.

Mzdové náklady	Plán	Skutečnost k 31. 12. 2023
Účet 521		
Platy hlavní činnost	21 343 655 Kč	21 343 655 Kč
Platy instituc. podpora DKRVO	1 137 000 Kč	1 137 000 Kč
Platy grant GAČR	384 000 Kč	384 000 Kč
Celkem platy	22 864 655 Kč	22 864 655 Kč
OON hlavní činnost	1 721 133 Kč	1 733 533 Kč
OON účel. dotace z KA	182 000 Kč	182 000 Kč
OON instituc. podpora DKRVO	180 000 Kč	180 000 Kč
OON účel. podpora NAKI II.	776 000 Kč	776 000 Kč
OON grant GAČR	129 000 Kč	129 000 Kč
Celkem OON	2 988 133 Kč	3 000 533 Kč (+12.400)
Náhrada při DNP	230 000 Kč	205 267 Kč
Celkem účet 521	26 082 788 Kč	26 070 455 Kč
Účet 524		
Zák. poj. hlavní činnost	7 564 055 Kč	7 455 467 Kč
Zák. poj. instituc.podpora DKRVO	384.000 Kč	384 000 Kč
Zák. poj. účel. podpora NAKI II.	174.000 Kč	133 848 Kč
Zák. poj. grant GAČR	166.320 Kč	166 320 Kč
Celkem účet 524	8 288 375 Kč	8 139 635 Kč (-148.740)
Účet 527		
Příděl do FKSP hlavní činnost	431 473 Kč	431 718 Kč
Příděl do FKSP instituc.podpora DKRVO	22 000 Kč	22 000 Kč
Příděl do FKSP grant GAČR	7 680 Kč	7 680 Kč
Celkem účet 527	461 153 Kč	461 398 Kč (+245)
Celkem osobní náklady skutečnost	34 832 316 Kč	34 671 488 Kč

Mimorozpočtové prostředky na platy:

Na realizaci projektu GAČR byla přijata na platy částka 384 000 Kč a na OON částka 129 000 Kč, které byly vyčerpány v plné výši.

Na pokrytí části ostatních osobních nákladů byl použit finanční dar od Pojišťovny VZP a.s. v částce 12 400 Kč.

Bezúplatné převody majetku

NÚLK v roce přijal bezúplatně sbírkové předměty v celkové částce v celkové částce 7 550 Kč.

Vnitřní a vnější kontroly provedené v roce 2023

Interní audit provedl v roce 2023 pravidelné 4 kontroly, které byly zaměřeny na:

- prověření inventarizace majetku za rok 2022,

-
- prověření inventarizace sbírkových předmětů za rok 2022,
 - prověření tvorby rozpočtu,
 - prověření cenotvorby.

Zjištění – interním auditem nebyly zjištěny žádné věcné nedostatky v rámci prováděných auditů. Interním auditem nebyla stanovena nápravná opatření, byla doporučena aktualizace vnitřních předpisů vztahujících se k prověřené oblasti.

V roce 2023 neproběhly v NÚLK žádné vnější kontroly.

Interní protikorupční program:

Interní protikorupční program je vydán interní směrnicí č. 26/2016 ze dne 1. 10. 2016 v souladu s příkazem ministra kultury ČR č. 11/2016. V roce 2022 nebylo v NÚLK zjištěno žádné podezření na korupční jednání. Důležité informace o činnosti NÚLK a hospodaření jsou zveřejňovány ve výročních zprávách, smlouvy a objednávky nad 50 000 Kč jsou zveřejňovány v registru smluv, veřejné zakázky jsou realizovány prostřednictvím Národního elektronického nástroje.

B. ČINNOST NÁRODNÍHO ÚSTAVU LIDOVÉ KULTURY V ROCE 2023

B/1 IMPLEMENTACE ÚMLUVY O ZACHOVÁNÍ NEMATERIÁLNÍHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ (UNESCO) A KONCEPCE ÚČINNĚJŠÍ PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU V ČR

V souvislosti s úlohou Ministerstva kultury při naplňování Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO je NÚLK pověřen zajišťováním odborných a expertních služeb na republikové i mezinárodní úrovni. V roce 2023 byly poskytnuty konzultace předkladatelům nominací statků *Zavádka na Hanáckém Slovácku* a *Tradice podomáckého broušení drahých kamenů na Turnovsku*, které byly následně v prosinci 2023 zapsány do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR. Podrobné konzultace probíhaly ve druhém pololetí roku s administrátory připravovaných nominací statků *Pivní kultura v České republice* a *Hořícké pašije*.

Jednání Národní rady pro tradiční lidovou kulturu proběhla v roce 2023 ve dnech 20. 6. 2023 a 15. 11. 2023.

Mgr. Jan Blažek se v termínech 17. 2. 2023 a 3. 5. 2023 zúčastnil online setkání evropské sítě koordinátorů periodických zpráv Úmluvy 2003. Zasedání Mezivládního výboru pro zachování nemateriálního kulturního dědictví předcházely online schůzky 8. 11. 2023 a 24. 11. 2023, které se zúčastnil Jan Blažek, Eva Kumínková, Dita Limová, Martina Pavlicová, Ilona Vojancová a Daniel Drápala. Byla projednána průběžná příprava stanovisek ČR k bodům zasedání.

Dne 1. 11. 2023 proběhl v Brně na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity kulatý stůl k problematice inventarizace nemateriálního kulturního dědictví. Pracovního jednání se zúčastnili zástupci ORNK MK ČR, odborníci na nemateriální kulturní dědictví z akademického i muzejního prostředí a zástupci nositelů několika statků. Předmětem jednání bylo zhodnocení stavu inventarizace tradiční lidové kultury do současnosti a nastínění možností zajištění péče o nemateriální kulturní dědictví dle Úmluvy.

Dne 15. 11. 2023 se uskutečnilo slavnostní zasedání k 20. výročí Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví lidstva v prostorách Ministerstva kultury ČR v Praze. V rámci zasedání byla prezentována putovní výstava NÚLK s názvem Nemateriální statky tradiční lidové kultury ČR.

18. zasedání Mezivládního výboru pro zachování nemateriálního kulturního dědictví proběhlo ve dnech 4.–8. 12. 2023 v Kasane v Botswaně. Jednání se zúčastnili PhDr. Eva Kumínková, Ph.D., Mgr. Jan Blažek a PhDr. Martin Šimša, Ph.D. za NÚLK, Mgr. Dita Limová za MK ČR a Ing. Jiřina Valentová za stálou misi při UNESCO. Sekretariát informoval o přijetí zpráv ze 17. zasedání Výboru a činnosti sekretariátu, poté byly předneseny Zprávy smluvních států o stavu prvků na seznamu prvků vyžadujících naléhavé zachování, periodických zpráv z Evropy, Latinské Ameriky, Karibiku, arabských států, Afriky, Asie a Tichomoří a o využívání mezinárodní pomoci z Fondu nemateriálního kulturního dědictví. Po zprávě Hodnotícího orgánu byly projednávány zápisy do Reprezentativního seznamu. Úspěšný zápis se týkal nominace prvku Znalosti, řemeslné techniky a dovednosti ruční výroby skla, kterou společně připravily Česká republika, Finsko, Francie, Maďarsko, Německo a Španělsko. Následovaly výhrady veřejnosti k prvkům na seznáměch Úmluvy 2003, zpráva fóra nevládních organizací, strategie monitorování, hodnocení a identifikace zkušeností získaných v rámci projektů

mezinárodní pomoci, fond nemateriálního kulturního dědictví, tematické iniciativy týkající se živého dědictví a udržitelného rozvoje. Jednání uzavřely volby do Hodnotícího orgánu a volba členů předsednictva 19. zasedání, které proběhne v hlavním městě Paraguaye Asunciónu v prosinci 2024.

1/1 KULTURNÍ STATKY TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY

Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO

V průběhu roku proběhlo pravidelné monitorování statků zapsaných do reprezentativního seznamu UNESCO - Slovácký verbuňk, Masopustní obchůzky a masky na Hlinecku, Jízda králů na jihovýchodě České republiky, Loutkářství na Slovensku a v Česku, Sokolnictví, Modrotisk a Ruční výroba ozdob z foukaných skleněných perlí pro vánoční stromek.

V roce 2023 byl úspěšně ukončen nominační proces a dne 6. 12. 2023 došlo v Botswaně během zasedání mezivládního výboru Úmluvy k zápisu prvku Znalosti, řemeslné techniky a dovednosti ruční výroby skla do Reprezentativního seznamu.

Příprava nominace Dudy a dudáctví na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva v roce 2023 stagnovaly, jelikož Maďarsko, jako předkládající stát, zastoupené Maďarskou národní komisí pro UNESCO a Muzeem v Szentendre pozastavilo další jednání o přípravách nominace.

Slovácký verbuňk

Jednání Sboru lektorů a znalců slováckého verbuňku se uskutečnilo dne 21. 11. 2023 v prostorách Národního ústavu lidové kultury. Sbor je poradním orgánem ředitele NÚLK a jeho úkolem je spolupráce na plnění záchovných opatření ke slováckému verbuňku jako prvku zapsanému do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva.

V rámci schůzky byla projednána Soutěž o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku včetně jejích regionálních kol, dále byla diskutována příprava semináře pro tanečníky a shrnutí výukové i popularizační aktivity členů v jednotlivých subregionech.

Členové byli seznámeni s výsledky fotodokumentace a terénních výzkumů NÚLK za rok 2023.

I/2 IMPLEMENTACE KONCEPCE ÚČINNĚJŠÍ PÉČE O TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU V ČR

NÚLK je vědeckovýzkumnou institucí a centrálním a metodologickým pracovištěm pro tradiční lidovou kulturu.

NÚLK plnil úkoly vyplývající z přijatého dokumentu, především naplňováním některých základních cílů péče o tradiční lidovou kulturu:

- pokračovat v identifikaci a dokumentaci jevů tradiční lidové kultury,
- vést a doplňovat Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR jako nástroje péče o nejvýznamnější jevy tradiční lidové kultury,
- průběžně doplňovat vytvořené funkční elektronické databáze v oblasti tradiční lidové kultury a popularizovat jejich obsah,
- popularizovat srozumitelnou formou výsledky výzkumu, aby byly přístupné odborné a široké veřejnosti a využitelné pro výuku ve školách,
- v zájmu uchování tradiční lidové kultury důsledně prosazovat tradiční lidovou kulturu do rámcových vzdělávacích programů a do ostatních výchovně vzdělávacích forem,
- nadále využívat formy veřejného oceňování v zájmu předávání tradiční lidové kultury,
- prohlubování prezentace tradiční lidové kultury.

K prezentaci implementace Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v ČR po celý rok přispívají webového portály www.nulk.cz; www.lidovakultura.cz; www.skanzenstraznice.cz, www.festivalstraznice.cz a www.revue.nulk.cz. Všechny uvedené internetové portály byly průběžně aktualizovány a bylo zajištěno jejich propojení se stránkami na sociální síti Facebook.

Hlavní webová prezentace NÚLK na www.nulk.cz byla průběžně aktualizována informacemi o odborné, vzdělávací i popularizační činnosti. Web [nulk.cz](http://www.nulk.cz) zaznamenal 76 000 zobrazení, na Facebookovém profilu NÚLK se počet sledujících navýšil na 4 600 uživatelů.

Na portálu časopisu Národopisná revue www.revue.nulk.cz byla zveřejňována vydaná čísla časopisu Národopisná revue v digitální podobě včetně obsahů a krátkých resumé hlavních článků. Návštěvnost webu dosáhla 14 000 zobrazení stránek.

Web www.festivalstraznice.cz byl průběžně aktualizován za účelem popularizace, propagace a zajištění informačního servisu k Mezinárodnímu folklornímu festivalu Strážnice a Dětská Strážnice 2023. Webová stránka zaznamenala 170 000 zobrazení stránek, na profilu na sociální síti Facebook se počet sledujících navýšil na 14 000 návštěvníků, subprofil Slovácký verbuňk zaznamenal nárůst na 2 300 sledujících.

Web www.skanzenstraznice.cz zaznamenal 135 000 zobrazení a facebookový profil sledovalo 10 000 návštěvníků.

Tady jsme doma - Regionální folklor do škol

V rámci dlouhodobého projektu Mgr. Magdaleny Maňákové, Ph.D. a externistky PhDr. Aleny Schauerové zaměřeného na implementaci znalostí o tradiční lidové kultuře do školních rámcových vzdělávacích programů byla vydána 6 čísla informačního Zpravodaje, připraven pořad s názvem Tady jsme doma „My jsme tady dvě, kamarád a já“ na MFF Strážnice 2023.

Workshop pro vedoucí dospělých folklorních kolektivů

Workshop se uskutečnil 28. ledna 2023 v prostorách zámku ve Strážnici a zúčastnilo se jej na třicet zájemců z řad členů a vedoucích folklorních souborů.

Dopolední blok vedla přední česká choreografka a umělecká vedoucí taneční složky souboru Hradišťan, Ladislava Košíková. Zúčastnění se díky praktické lekci z choreografie měli možnost seznámit se základy práce s dynamikou, rytmem, tempem na příkladu rozpracování tématu masopust. Odpolední blok patřil přednášce o práci s moravskými písňovými sbírkami, lektorovaný Lucií Uhlíkovou z brněnského pracoviště Akademie věd. Pro účastníky workshopu byla připravena také komentovaná prohlídka nově otevřené expozice hudebních nástrojů.

„Siločáry duše dítěte“ – seminář pro vedoucí dětských folklorních souborů

Ve spolupráci s Mgr. Vlastimilem Odrou proběhlo kolokvium dne 20. 5. 2023. Tento ročník byl věnován novým inspiračním zdrojům pro práci v dětském souboru, a to formou zapojení řemeslných a výrobních technik, např. pečení chleba. Praktický workshop se uskutečnil v Muzeu Na Mlýně v Dolním Němčí pod vedení lektorek Marie Vaculové a Ludmily Ježkové. Magdalena Maňáková z NÚLK nastínila další možnosti pro tvoření, osvědčení praxí při programech v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy. Účastníci kolokvia po té navštívili otevřenou zkoušku dětského folklorního souboru Nivnička v Nivnici a následně se aktivně podíleli na inspirativní diskuzi a vzájemném sdílení zkušeností v sále základní školy v Bánově.

Metodické, expertní, konzultační a informační služby v oblasti tradiční lidové kultury

V průběhu roku 2022 bylo poskytnuto celkem 34 odborných konzultací tazatelům z řad odborné i laické veřejnosti, novinářům a studentům. Konzultační činnost koordinuje CNKD ve spolupráci se všemi odbornými pracovníky NÚLK.

Odborní pracovníci podle zaměření vykonávali práce v různých vědeckých a redakčních radách, programových radách festivalů, nákupních komisích, hodnotících komisích, např. v České komisi pro UNESCO, Národní radě pro tradiční lidovou kulturu, grantových komisích MK, Jihomoravském a Zlínském kraji v komisích pro tradiční řemesla.

B/2 VÝZKUMNÁ ČINNOST

Výzkumná činnost v roce 2023 vycházela zejména z dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace na léta 2019–2023 schválené zřizovatelem rozhodnutím MK č. j. MK 7462382018 OVV ze dne 10. 12. 2018 o poskytnutí institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na léta 2019–2023 na základě „Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Národního ústavu lidové kultury na léta 2019–2023“ ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2, písm. a), bod 1. zákona č. 130/2002 Sb. Oblast „*Etnologie – Výzkum vybraných jevů kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury České republiky*“ obor č. 50404 byla v r. 2023 zachována. Cílem této koncepce je rozvíjet základní a aplikovaný výzkum vybraných jevů kulturního dědictví v oblasti tradiční lidové kultury a přispět k jeho poznání, dokumentaci, ochraně a prezentaci široké veřejnosti. Ve výzkumných tématech jsou rovnoměrně zastoupeny oblasti hmotného (lidový oděv, hliněné stavitelství, hudební nástroje) i nehmotného kulturního dědictví (lidová hudba, zpěv a tanec, způsoby odívání, lingvistika). Konkrétní témata jsou volena s ohledem na potřeby a zadání výzkumné organizace, která jsou vhodně propojována s profesním směřováním vedoucích výzkumných týmů a svým zaměřením rovněž korespondují se strategickými dokumenty ČR – Státní kulturní politikou na léta 2015–2020 a Koncepcí výzkumu MK 2016–2022.

2/1 DLOUHODOBÝ KONCEPČNÍ ROZVOJ VÝZKUMNÉ ORGANIZACE

V souladu s Rozhodnutím MK č. j. MK 7462382018 OVV ze dne 10. 12. 2018 o poskytnutí institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (dále DKRVO) na léta 2019–2023 na základě „Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Národního ústavu lidové kultury na léta 2019–2023“ byly naplňovány jednotlivé dílčí cíle.

Výzkumnými cíli v období 2019–2023 jsou aktivity:

- A) Výzkum tradičních postupů lidového odívání v českých zemích od konce 19. století do 2. poloviny 20. století na základě rozboru sbírkových kompletů, ikonografických pramenů s využitím řízených rozhovorů s respondenty.
- B) Výzkum a experimentální rekonstrukce dětských dechových hudebních nástrojů v českých zemích v průběhu 19. a 20. století a postupů jejich stavby na základě rozboru sbírkových předmětů z fondů českých muzeí s využitím zkušeností získaných při experimentální rekonstrukci těchto nástrojů.
- C) Výzkum lidového oděvu od konce 19. století do 2. poloviny 20. století a textilních materiálů užívaných při jeho výrobě na základě rozboru sbírkových předmětů z fondů NÚLK a jejich konfrontace s materiály z výrobních center ve střední Evropě.
- D) Výzkum a experimentální ověření stavebních technologií tradičních hliněných staveb ve střední Evropě od druhé poloviny 18. století do konce první poloviny 20. století jako prostředku k zachování památek tohoto typu architektury a zároveň zhodnocení jeho edukačního potenciálu.

Dílčí cíl A: Výzkum tradičních postupů lidového odívání v českých zemích od konce 19. století do 2. poloviny 20. století na základě rozboru sbírkových kompletů, ikonografických pramenů s využitím řízených rozhovorů s respondenty v terénu

Řešitelé: Petra Hrbáčová, Romana Krejčová, Markéta Vašulková

V roce 2023 byla dokončena videodokumentace tradičního lidového oděvu na Valašsku a kompletace filmového materiálu. Natáčení proběhlo v areálu Národního muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Dokumentováno bylo několik variant mužského a ženského oděvu z

Nového Hrozenkova. Konkrétně se jednalo o oblékání svátečního oděvu muže a ženy do tzv. orsáckého kroje a oblékání nevěsty z Nového Hrozenkova, včetně tradiční úpravy hlavy. Celková stopáž profesionálně zpracované filmové dokumentace je 22 minut. Vydána byla plánovaná publikace s přílohou DVD dokumentu věnující se lidovému oděvu na Valašsku. Jedná se o výsledek výzkumu tradičního oděvu oblékaného v současné době v oblastech Rožnovska, Velkokarlovicka a Novohrozenkovska. Identifikovány byly varianty tamního kroje, způsoby jeho oblékání a úpravy. Přílohou publikace jsou 2 DVD (celková stopáž 117'08''), na kterých jsou zachyceny postupy odívání a úpravy oděvu.

Dílčí cíl B: Výzkum a experimentální rekonstrukce dětských dechových hudebních nástrojů v českých zemích v průběhu 19. a 20. století a postupů jejich stavby na základě rozboru sbírkových předmětů z fondů českých muzeí s využitím zkušeností získaných při experimentální rekonstrukci těchto nástrojů

Řešitel: Jiří Höhn

V roce 2023 nebyly plánovány výzkumné aktivity.

Dílčí cíl C: Výzkum lidového oděvu od konce 19. století do 2. poloviny 20. století a textilních materiálů užívaných při jeho výrobě na základě rozboru sbírkových předmětů z fondů NÚLK a jejich konfrontace s materiály z výrobních center ve střední Evropě.

Řešitelé: Petra Mertová, Daniela Procházková, Martina Antošová

V roce 2023 byl proveden základní výzkum ve vybraných skupinách sbírkových předmětů podsbírky Oděv, konkrétně skupiny kabátky ženské – jupky. Sbírkové předměty byly etnologicky charakterizovány, popsány a fotograficky zdokumentovány. Digitalizovaný materiál byl dle plánu umístěn na portál Virtuální badatelna sbírkových fondů NÚLK v počtu 140 ks.

Dílčí cíl D: Výzkum a experimentální ověření stavebních technologií tradičních hliněných staveb ve střední Evropě od druhé poloviny 18. století do konce první poloviny 20. století jako prostředku k zachování památek tohoto typu architektury a zároveň zhodnocení jeho edukačního potenciálu

Řešitelé: Martin Novotný, Dalibor Všianský

V roce 2023 proběhla sumarizace výzkumného materiálu získaného experimenty a byl realizován plánovaný výstup – certifikovaná metodika řešící konstrukci nabíjeného hliněného zdiva. Aktivita se rovněž, podobně jako v předchozích letech, zaměřila na analýzu pigmentů interiérových a exteriérových omítek lidových staveb. U vzorků, jež byly nejednoznačně identifikovatelné v předchozích letech byl proveden opětovný odběr a upřesnění typu barviva. V rámci analýzy pigmentů bylo podrobně zkoumáno 15 vzorků pigmentů. Tyto vzorky byly podrobeny fyzikálně-mechanickým analýzám. Byla tak rozšířena průběžně doplňovaná databáze zdokumentovaných objektů tradiční architektury s barevnými omítkami na Moravě.

Výsledky DKRVO v roce 2023

B:

Drápalová, Lenka: *Lidový oděv na Valašsku. Rožnovsko, Velké Karlovice, Nový Hrozenkov*. Strážnice: NÚLK, 2023, 127 s. ISBN 978-80-88107-51-4.

NmetC:

Novotný, Martin: *Konstrukce nabíjeného monolitického hliněného zdiva*. č. CM – 23 – 007 dne 27. 11. 2023, vydal Výzkumný ústav pozemních staveb – Certifikační společnost, s. r. o.:

2/2 VÝZKUM V HLAVNÍ ČINNOSTI

Česko-anglický slovník pojmů specifických pro českou etnologii

Jedná se o dlouhodobý projekt, jehož výsledkem má být elektronická dvojjazyčná databáze pojmů specifických pro českou etnologii, byl v roce 2023 zajišťován externí garantkou PhDr. Zdeňkou Šafaříkovou. Byla provedena jazyková korektura dosud zpracovaných hesel a odborná revize česko-anglické terminologie tematického bloku „lidová architektura“. V rámci jednání nově sestavené pracovní skupiny projektu byl stanoven časový harmonogram a personální zajištění dalších aktivit. Od roku 2024 se hlavní řešitelkou projektu stane odborná pracovnice NÚLK PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.

Vliv Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku na jeho existenci, podobu regionálních stylů a teritoriální rozšíření

v období 2019-2023 pokračoval terénní výzkum sledující proměny kyjovského tanečního stylu verbuňku v 2. polovině 20. století v kontextu působení konkrétních osobností folklorního hnutí na Kyjovsku a výrazných členů folklorních souborů. V souvislosti s navázáním kontaktů s pamětníky z etnografické oblasti Záhorí (SR) byla ověřena hypotéza výskytu verbuňku na jihozápadě Slovenska.

Vývoj a úloha folklorního hnutí v současnosti

Víceletý výzkumný úkol se zabývá vlivem festivalu Slovácký rok v Kyjově na vývoj folklorního hnutí na Kyjovsku. Dílčím výstupem je rukopis studie, která byla publikována v roce 2023: Markéta Vašulková: Sto let Slováckých roků v Kyjově (Od národopisné slavnosti k folklornímu festivalu).

Pozice dětí ve výročních obyčejích 20. a 21. století

První fáze víceletého výzkumného úkolu byla dokončena a jejím výstupem je studie: Maňáková Magdalena: Pozice dětí ve výročních obyčejích na Horňácku 20. a 21. století.

2/3 PROJEKT GA ČR

Pozůstalostní inventáře v etnologické perspektivě: potenciál archivního pramene pro poznání proměn lidového oděvu v českých zemích

Řešitelé: Martin Šimša, Josef Svoboda

V roce 2021 započali řešitelé pracovat na řešení výzkumného projektu č. 21-33437S *Pozůstalostní inventáře v etnologické perspektivě: potenciál archivního pramene pro poznání proměn lidového oděvu v českých zemích* na léta 2021–2023. Cílem projektu je výzkum starší etapy vývoje lidového oděvu v českých zemích na základě kvalitativní a kvantitativní analýzy pozůstalostních inventářů. V roce 2023 probíhalo archivní studium ve vybraných fondech ZA Opava a SOA Hradec Králové.

B/3 NOSITELÉ TRADICE LIDOVÝCH ŘEMESEL

NÚLK je pověřen administrací projektu a titulu udělovaného MK ČR, který v národní verzi navazuje na program UNESCO *Žijící lidské poklady*. Hlavním cílem programu je podpora, ochrana a zachování lidových řemesel. Ministr kultury oceňuje titulem Nositel tradice lidového řemesla výrobce, kteří na vynikající úrovni ovládají zánikem ohrožené technologie lidové výroby. NÚLK shromažďuje dokumentaci výrobců navržených na ocenění, svolává Komisi pro výběr kandidátů, pořádá výstavy a propagační akce.

Na základě hlasování komise rozhodla o udělení titulu Nositel tradice v roce 2023 těmto výrobcům: *Markéta Bartáková* v oboru pletení ze slámy, *Jarmila Kraváčková* v oboru výšivka na výřez, *Milan Michna* v oboru tradiční kovářství, *Marie Vachunová* v oboru vázání šátků, výroba hornáckých krojů a *Martin Volf* v oboru výroba kolovečské hrnčiny.

V květnu a červnu byl proveden výzkum a dokumentace u výše uvedených výrobců. V témže období byly zajištěny podklady pro výrobu a realizaci tiskovin a propagačních materiálů souvisejících s titulem Nositel tradice, výrobu panelů nově oceněných řemeslníků pro výstavu Nositelé tradice lidových řemesel a publikace Nositelé tradice lidových řemesel 2023.

Předání titulu Nositel tradice lidových řemesel se uskutečnilo dne 9. 9. 2023 v rámci Národního zahájení Dnů evropského dědictví v Pardubicích. Ocenění udělil ministr kultury Martin Baxa všem vybraným výrobcům – Markétě Bartákové, Jarmile Kraváčkové, Milanu Michnovi, Marii Vachunové a Martinu Volfovi.

Dne 8. 9. 2023 byla v Městské knihovně v Poděbradech zahájena výstava Nositelé tradice lidových řemesel a Nemateriální statky tradiční lidové kultury. Výstavu pořádá Národní ústav lidové kultury ve spolupráci s městem Poděbrady. Od roku 2001 obdrželo titul Nositel tradice lidových řemesel více než 90 osobností z nejrůznějších oborů lidového řemesla. Na výstavě jsou tedy k vidění práce kovářů, obuvníků, vyšivaček, tkalců, bednářů a dalších. Čestné místo v rámci výstavy patří výrobcům, kteří titul obdrželi v roce 2023, tedy Markétě Bartákové, Jarmile Kraváčkové, Milanu Michnovi, Marii Vachunové a Martinu Volfovi.

V druhé části výstavy jsou prezentovány prvky zapsané do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky. Tento seznam byl zřízen Ministerstvem kultury ČR v roce 2008 za účelem ochrany, zachování, identifikace, rozvoje a podpory nehmotného kulturního dědictví na území České republiky. V seznamu jsou zahrnuty nejen lidové tance, hudba, zvyky a divadlo, ale rovněž řemeslné technologie, znalosti o přírodě i projevy lidového léčitelství.

B/4 ARCHIVNÍ A DOKUMENTAČNÍ FONDY, KNIHOVNA

NÚLK zajišťoval v roce 2023 správu a rozšiřování archivu, dokumentačních fondů a odborné knihovny. Pravidelně byly zařazovány nové přírůstky a byly poskytovány potřebné materiály, služby a rešerše institucím i soukromým badatelům.

Archiv

Archivní činnost probíhala formou výběru a třídění spisového materiálu, jeho pořádání a ukládání do spisovny. Rozsah listinného archivního fondu NÚLK nyní činí 150 bm (přepočteno dle metodických pokynů). Nově byly zpracovány a zařazovány materiály z agendy dokumentace grantů MK ČR, Školy folklorních tradic, českého a mezinárodního reprezentativního seznamu UNESCO (redokumentace statků), projektu Tady jsme doma, odborných a terénních výzkumů a části fondu věnované výstavám. V průběhu roku byla prováděna v součinnosti s útvarem ředitele průběžná kontrola výkonu spisové služby a byl aktualizován spisový a skartační plán NÚLK. V rámci dlouhodobé přípravy na změnu způsobu vedení spisové služby a elektronického skartačního řízení, probíhá příprava na provádění elektronického výběru a skartace dokumentů a také účast na specializovaných vzdělávacích seminářích. Byl zabezpečován běžný provoz listinného archivu včetně zajištění ochrany fondu a sledování mikroklimatu v archivních depozitářích. V obvyklém rozsahu probíhal provoz badatelsky NÚLK a byl zajišťován informační servis a součinnost s pracovníky NÚLK.

Knihovna

Odborná knihovna zabezpečuje v souladu se svým organizačním řádem informační služby, zpřístupňování naučné literatury a poskytování odborné knihovnické, bibliografické a rešeršní služby.

V roce 2023 bylo evidováno 125 nových přírůstků (nákupem, získáním darů a výměnou), celkový počet knihovnických jednotek je 19 237. Bylo realizováno 370 výpůjček, v rámci meziknihovní výpůjční služby provedeno 20 zápůjček a uskutečnilo se 15 badatelských návštěv. V rámci zahraniční výměny literatury byly do 43 odborných institucí rozeslány časopis *Národopisná revue* za rok 2023. Do Registru digitalizace (evidence dokumentů digitalizovaných v ČR) byl proveden zápis digitalizovaných publikací NÚLK a aktualizovány údaje o knihovně a odběru periodik v souborném katalogu Národní knihovny. Na webových stránkách lidovakultura.cz byl aktualizován seznam nově vydaných publikací.

Dokumentační fondy a jejich digitalizace

Ve fotoarchivu byly průběžně doplňovány nové přírůstky digitálních snímků v systému BACH. Jednalo se zejména o dokumentaci dlouhodobého výzkumu hliněného stavitelství, lidových zvyků, obyčejů, hodů a církevních obřadů. Celkový počet záznamů v centrální databázi digitálních fotografií v systému BACH je 99 212. Centrální databáze digitálního fotoarchivu je tvořena vkládáním souborů evidenčních karet z místních modulů od jednotlivých pracovníků, ke kterým jsou následně přiřazena přírůstková a inventární čísla a připojeny snímky. Z archivu fotografií byly realizovány výpůjčky k výstavním a publikačním účelům na základě poskytnutých licenčních práv k jejich uveřejnění.

Ve fondu audiovizuálních záznamů byly nově zpracovány a zaevidovány 4 gramofonové pásky a 236 gramodesek. V průběhu roku byla prováděna revize dřívější katalogizace a následné doimportování záznamů v rozsahu 983 ks, které zahrnuje 561 ks gramofonových desek, 32 ks kazet DAT a 390 magnetofonových pásků.

V elektronické evidenci novinových výstřížků byla provedena reindexace 44 153 výstřížků.

B/5 VZDĚLÁVACÍ, VYDAVATELSKÁ A PROPAGAČNÍ ČINNOST

5/1 ŠKOLA FOLKLORNÍCH TRADIC

V pátek 14. a v sobotu 15. dubna 2023 proběhly dílčí závěrečné zkoušky po absolvování prvního ročníku Školy folklorních tradic, jehož 9. běh probíhá od září roku 2022 v Brně. V pátek byli frekventanti zkoušeni ze znalostí v oboru hudební nauky a sbírek a sběratelů. V sobotu zasedala pětičlenná komise lektorů (L. Košíková, L. Tyllner, R. Danajovič, J. Kysučan, M. Vašulková) u zkoušek z předmětů pohybová příprava, choreografie a lidový tanec. Většina přítomných frekventantů úspěšně složila dílčí zkoušku a může tak postoupit do dalšího ročníku 9. cyklu Školy folklorních tradic, jenž bude pokračovat v září letošního roku.

5/2 NÁRODOPISNÁ REVUE

V roce 2023 byla vydána čtyři tematicky zaměřená čísla a páté číslo jako zvláštní anglické číslo. První číslo bylo věnováno tematice Současného prostředí tance, druhé tématu Každodenní kultury 16. – 19. století, třetí číslo se zaměřilo na téma Proměny populární kultury a čtvrté číslo bylo věnováno tématu Člověk a krajina.

Národopisná revue 1/2023 se věnuje tématu Současného prostředí tance. Studie Jarmily Teturové a Jana Blažka *Vývoj a současný stav lidového tance na příkladu slováckého verbuňku a obřadních obchůzek královniček* je věnována sledování vývoje a současného stavu lidového tance na příkladu dvou výrazně odlišných pohybových projevů: obřadních obchůzek královniček na západní Moravě a slováckého verbuňku na jižní Moravě. Laura Kolačková ve své studii *Lidový tanec, mesto a životný štýl (na príklade Prahy, Brna a Bratislavy)* dokládá, že lidový tanec má v současné společnosti stabilní postavení, o čemž svědčí i široká škála folklorních aktivit, které se organizují v městském prostředí. Studie představuje současné podoby lidového tance na příkladu vybraných folklorních aktivit. Martina Hrabovská se ve své studii *Ervín Varga a implementácia prvkov partikularizmu do praxe folklórneho hnutia na Slovensku po roku 2000* zabývá vývojem tanečního folklorismu na Slovensku po roce 2000.

Studie Rebeky Kunej *Prostory pro lidový tanec mimo scénu (slovinského) folklorního souboru* představuje prostory, v nichž se dnes - mimo zavedenou scénu folklorních souborů - tančí, nebo lépe řečeno prezentuje slovinský taneční folklor. Studie Eduarda Adama Orszulika *Liminální křehkost ravu – autoetnografická studie reflektující insiderův pobyt v terénu* je věnována fenoménu rave kultury na území České republiky, který i v současnosti stojí na okraji společenské pozornosti. Článek reflektuje především insiderský pobyt v terénu za využití převažující autoetnografické metody. Pozornost je věnována otázkám zkoumajícím rave z pohledu rituálnosti, jež je koncepčně zarámovaná do teorie liminality, jak o ní hovoří Victor Turner.

Národopisná revue 2/2023 se zabývá tematikou Každodenní kultury 16.-19. století. Dle studie Markéty Holubové *Zbožné putování k Panně Marii Chlumské v životě člověka barokní doby* patřila k nejvýraznějšímu fenoménu duchovního života v českých zemích 17. a 18. století bezesporu kultura spojená s poutními místy. Pomocí důkladné excerpcce pramenů úřední povahy a rukopisných nebo tištěných zázračných vyslyšení Panny Marie Chlumské z let 1651–1768 studie reflektuje zbožné putování do Chlumu Svaté Máří v barokní době. Anna Grůzová ve své studii *Pokladové knihy na Moravě 18. a 19. století: analýza zaklínacích textů* představuje, že magické texty a praktiky s nimi spojené tvořily důležitou součást každodennosti zejména nižších vrstev společnosti v 18. a 19. století. Studie Václava Michalíčky *Černá košile: (ne)známá oděvní součástka horských pastevců v západních Karpatech* je zaměřena na černé, tukem napuštěné a kouřem zauzené košile karpatských pastevců, používané v 17.–19. století. Autor se zaměřuje na prameny z prostoru dnešní České republiky s přihlédnutím k širšímu

kontextu používání této oděvní součástky také v prostoru dnešního Polska a Slovenska. Studie Josefa Svobody *Úspěšnost a nejčastější chyby tovaryšů při mistrovské zkoušce krejčích v 17. a 18. století na příkladu cechu krejčích v České Kamenici* představuje protokoly zaznamenávající průběh mistrovské zkoušky, které jsou unikátním pramenem k poznání cechovní problematiky, přesto jim nebyla v historickém či etnologickém bádání věnována velká pozornost. Dle studie Martina Šimši *Cechovní krejčí na pardubickém panství v 16. století a mezigenerační přenos jejich výrobních zkušeností* patřili výrobci oděvů a mezigenerační přenos jejich zkušeností vždy k důležitým nástrojům zprostředkování nových oděvních trendů a inovací.

Národopisná revue 3/2023 je zaměřena na téma Proměny populární kultury.

Hlavním cílem studie Ondřeje Daniela *Zatracovaná, či oblíbená hudba? Recepte hudebních žánrů na pomezí lidové a populární hudby v česko-rakouském kulturním kontaktu na počátku 90. let 20. století* je kulturně historická interpretace společenských dopadů produkce hudebních žánrů na pomezí lidové a populární hudby. Cílem šetření je osvětlit recepti a kulturní význam těchto hudebních hybridů v českém kontextu, se zvláštním zaměřením na jejich přeshraniční interakci s Rakouskem. Studie Oldřicha Poděbradského „*Slunečný hrob*“ a „*Odyssea*“: *restrikce a kreativní proces v socialistickém Československu na případech skupin Blue Effect a Atlantis* se zabývá nucenými změnami hudebního kreativního procesu v 60. letech v komunistickém Československu. Pomocí historických zdrojů a narativních rozhovorů s pamětníky zkoumá, jak hudebníci vnímali represe ze strany státu. Text Miroslava Vrzala *Satanistické prvky v českém black metalu: Subkulturní styl a identita* se zaměřuje na satanistické prvky v rámci subkulturního stylu black metalu. Text vychází z vlastního dlouhodobého kvalitativního výzkum, zejména z analýzy rozhovorů s českými black metalisty ve věku 21–33 let, doplněných o etnografické poznatky od roku 2010 až po současnost. Dle textu Gabriely Marii Gańczarczyk *Slovanská (pop)kultura? Úvod do problému na příkladu Polska* je Slovanský svět v dnešním Polsku ozoruhodným konglomerátem postromantického zájmu o kořeny vlastní kultury, marketingu orientovaného na zisk a několika dalších faktorů, mezi nimiž nechybí ani ruské politické vlivy. Studie Iryny Dovhaljuk *K dějinám prvních komplexních národopisných expedic na Ukrajině* pojednává o prvních soukromých vlastivědných muzeích na Ukrajině.

Národopisná revue 4/2023 se věnuje tematice Člověk a krajina. Studie Libora Svobody *Meliorace v českých zemích od poloviny 19. století do konce 50. let 20. století* pojednává o tom, že v letech 1948–1989 se v bývalém Československu každým rokem prováděly rozsáhlé odvodňovací meliorační práce, které v konečném důsledku zcela proměnily tvář krajiny českých zemí. Text Kláry Ondrigové *Aleje a aktérská reflexe jejich významů (na příkladu soutěž Alej roku)* definuje sedm základních identifikovaných skupin významů (historický a kulturní; estetický a krajinářský; přírodní; osobní; psychologický; společenský; duchovní), kterým se následně podrobně věnuje. V textu studie *Verejné statky v etnologické a evolučněantropologické perspektíve* se autor Michal Uhrin zaměřuje na analýzu veřejných statků a zdrojů společného užívání ze širšího evolučněantropologického a etnologického hlediska, se zaměřením na lokální veřejné statky a zdroje společného užívání. Text studie Václava Hájka *Pohraničí jiných světů: Přejímové a reprezentační funkce českých divadelních opon* vychází ze dvou průřezových publikací (Malované opony divadel českých zemí, 1. a 2. díl), v nichž je shromážděno množství doposud přehlíženého výtvarného materiálu. V případě divadelních opon hrály klíčovou roli formální obrazové strategie, s jejichž pomocí tento obrazový aparát ovlivňoval diváka. Metody apelace na diváka, jeho iluzivní vtahování do děje, posilování jeho pozornosti se na oponách vyskytují v osvědčených podobách přibližně od poloviny 19. do poloviny 20. století. Několik typických vizuálních nástrojů je rozebráno na příkladech, u nichž není důležité ani tak autorství a estetické kvality, ale právě typičnost, která je charakteristická pro danou dobu a dané médium.

5/3 PROPAGACE A PREZENTACE NÚLK

Informační tiskoviny a inzerce

V průběhu roku bylo inzerováno v tiskových i on-line médiích. Veškeré akce pořádané v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy byly prezentovány v měsíčníku Strážničan a katalogu Moravia magazin – Slovácko, kde byly spojeny s prezentací muzea a zámku. Informace o NÚLK a jím pořádaných akcích pro rok 2023 byly aktualizovány v brožurách, propagačních materiálech a na webech jiných institucí (např. Česká centrála cestovního ruchu, agentura Czech Tourism, oddělení cestovního ruchu Jihomoravského kraje, mikroregion Strážnicko, Kudy z nudy). Dále se pokračovalo v projektu Cyklisté vítáni a ve spolupráci v rámci projektu Top výletní cíle jižní Moravy.

Byl vydán propagační materiál Rok v Muzeu vesnice jihovýchodní Moravy 2023 a následně byl distribuován do turistických informačních center v Břeclavi, Hodoníně, Strážnici, Veselí nad Moravou, Uherském Ostrohu, Uherském Hradišti a Kyjově, dále byl umístěn do Lázní Hodonín, Hotelu Panon Hodonín, Hotelu Strážnice, do autokempů ve Strážnici, Ostrožské Nové Vsi a Napajedlích.

Ke všem kulturně vzdělávacím akcím pořádaným NÚLK byla zajištěna podle charakteru akce odpovídající propagace: výlep plakátů, rozeslání pozvánek k akcím pro školy, hlášení v místních rozhlasích, využití elektronické pošty a webového prostoru, informačních center, regionálního tisku a regionálních rozhlasových stanic.

Prezentace akcí v areálu MVJVM byla zajištěna výlepem pozvánek na billboardových plochách při příjezdové cestě od obce Petrov a Vnorovy.

Webové prezentace

Rozsáhlejší propagace NÚLK a pořádaných akcí se uskutečnila na internetových stránkách: www.jizni-morava.cz; www.czechtourism.cz; www.straznice-mesto.cz; ww.vyletnicile.cz; www.kudyznudy.cz; www.czecot.cz; www.kampocesku.cz; www.inform.cz; <http://hodoninsky.denik.cz>; www.google.com/maps.

Stále více byla využívána komunikace na sociálních sítích, zejména na Facebooku a Instagramu. NÚLK spravuje Facebookové stránky Národní ústav lidové kultury, Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy, Festival Strážnice, Web lidovakultura.cz, Slovácký verbuňk.

B/6 SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČNÍMI A DOMÁCÍMI INSTITUCEMI

NÚLK je specializovanou odbornou institucí MK, která dlouhodobě aktivně působí v různých mezinárodních aktivitách v oblasti lidové kultury a folkloru. Napomáhá tím naplňovat rezoluci 25. generální konference UNESCO „Doporučení k ochraně tradiční a lidové kultury“ a dále „Úmluvu o zachování nemateriálního kulturního dědictví“. NÚLK v roce 2023 pokračoval ve spolupráci s CIOFF, ICOM, AEOM a dalšími zahraničními partnery.

6/1 UNESCO

NÚLK je pověřen Ministerstvem kultury naplňováním Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO a zároveň na expertní úrovni zastupuje ministerstvo na mezinárodních jednáních s organizací souvisejících.

Spolupráce s UNESCO podrobněji – viz kap. I.

6/2 IOV

IOV patří k nevládním organizacím UNESCO, které využívají poznatků národopisného bádání ke své činnosti, jeho doménou je podpora a organizování folklorních festivalů, na nichž se prezentují kromě projevů folkloru také tradiční řemesla a lidové umění. NÚLK je od roku 2018 členem založené české Národní sekce Mezinárodní organizace lidového umění v ČR, z. s.

6/3 ICOM

ICOM patří mezi nejvýznamnější světové nevládní organizace UNESCO sdružující muzea všech typů a zaměření. NÚLK spravuje Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy, vlastní rozsáhlý sbírkový fond a členství v ICOM umožnilo zařadit Muzeum do celosvětové muzejní sítě a získávat kontakty se světovými muzei. NÚLK je řádným členem organizace International Council of Museums (Mezinárodní organizace muzeí) od roku 2006.

6/4 CIOFF

Česká národní sekce CIOFF

NÚLK je řádným členem CIOFF (Conseil International des Organizations de Festivals de Folklore et d'Arts Traditionels – Mezinárodní rady pořadatelů festivalů folkloru a lidového umění, oficiální partner UNESCO) a od roku 1993 je sídlem České národní sekce CIOFF (ČNS). ČR je členem této nevládní organizace působící v oblasti neprofesionálních aktivit. Jedním z hlavních cílů je sdružovat významné folklorní festivaly z naší země, které mají zájem zařadit se do sítě prestižních festivalů v celosvětovém měřítku. V průběhu roku probíhala komunikace sekretariátu ČNS CIOFF s členskou základnou. NÚLK provozuje a pravidelně aktualizuje webovou prezentaci, zveřejňuje dostupné nabídky zahraničních souborů i festivalů a přináší informace o členských festivalech ČNS. Podle potřeby byla zpracovávána doporučení ČNS CIOFF souborům k jejich výjezdu do zahraničí, podklady pro výroční zprávu CIOFF a pro kalendárium CIOFF.

6/6 SPOLUPRÁCE S DOMÁCÍMI INSTITUCEMI

NÚLK spolupracuje s mnoha muzejními, univerzitními a vědeckými institucemi v ČR a metodicky i organizačně pomáhá folklorním souborům a festivalům. V roce 2023 pokračovala spolupráce NÚLK s Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu, Národním muzeem v přírodě, Ústavem evropské etnologie MU Brno, Etnologickým ústavem AV ČR v Praze a v Brně, Moravským zemským muzeem Brno a dalšími muzei, Asociací muzeí a galerií, Českou národopisnou společností, Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Odborní pracovníci NÚLK působili v různých komisích, vědeckých,

programových a redakčních radách, např. v České komisi pro UNESCO, Národní radě pro tradiční lidovou kulturu, grantových komisích MK.

Vědecké rady

- NIPOS, Praha (Martin Šimša),
- Valašské muzeu v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm (Martin Šimša),
- Muzeum v přírodě v Niedersulzu, Rakousko (Martin Novotný).

Redakční rady

- Časopis Slovácko, Uherské Hradiště (Martin Šimša),
- Časopis Český lid, Praha (Martin Šimša),
- Časopis Malovaný kraj, Břeclav (Petra Hrbáčová),
- Národopisný věstník SAV, Bratislava, SR (Martin Šimša).
- Sborník Museum vivum, Rožnov pod Radhoštěm (Martin Novotný),

Odborné společnosti

- Česká národopisná společnost (člen hlavního výboru Martin Novotný, řádní členové Petra Hrbáčová, Markéta Vašulková, Martin Šimša, Jarmila Teturová),
- Česká společnost pro hudební vědu (Jiří Höhn, člen řídicího výboru),
- Česká komise pro UNESCO (Martin Šimša),
- Český svaz muzeí v přírodě, správní rada (Martin Šimša, viceprezident, individuální členové Martin Novotný, Petra Hrbáčová, Markéta Vašulková).

Zastoupení NÚLK v odborných komisích

- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Slovácké muzeum, Uherské Hradiště (Petra Hrbáčová),
- Grantové komise MK pro podporu tradiční lidové kultury (Martin Šimša, Jarmila Teturová, Petra Hrbáčová),
- Komise pro taneční estetické aktivity (Jarmila Teturová),
- Odborná komise pro tradiční lidovou kulturu Jihomoravského kraje (Martin Šimša),
- Odborná rada pro folklor v NIPOS (Markéta Vašulková),
- Kulturní komise Města Strážnice (Petr Horehled'),
- Pracovní skupina pro ochranu, digitalizaci a zpřístupňování zvukových dokumentů v ČR - Virtuální národní fonotéka při Moravské zemské knihovně (Michal Škopík),
- Odborná pracovní skupina MK pro digitalizaci kulturního obsahu (Michal Škopík).

B/7 PREZENTACE TRADIČNÍ LIDOVÉ KULTURY FORMOU VZDĚLÁVACÍCH POŘADŮ

7/1 MEZINÁRODNÍ FOLKLORNÍ FESTIVAL STRÁŽNICE 2023 A FOLKLORNÍ FESTIVAL DĚTSKÁ STRÁŽNICE 2023

Ve dnech 22. – 25. června 2023 se uskutečnil 78. ročník Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice 2023, jehož součástí byl rovněž 41. ročník folklorního festivalu Dětská Strážnice 2022.

Dramaturgická rada je dvanáctičlenná, členové jsou pověřováni konkrétními úkoly na základě tematického vymezení jednotlivých festivalových pořadů. Dramaturgická rada zaručuje uměleckou a odbornou úroveň pořadů festivalu. Členové této rady se zúčastňovali všech společných jednání Programové rady MFF a Senátu Programové rady. Programová rada MFF je složená z dvaceti členů a dvaatřiceti autorů, rada se scházela podle harmonogramu práce tohoto poradního orgánu. Senát Programové rady MFF je složen ze zasloužilých dlouholetých spolupracovníků NULK a tvoří ho devatenáct členů.

Jako každoročně bylo k sestavení programu MFF přistupováno velmi zodpovědně, ve skladbě festivalu byly obsaženy tradiční typy pořadů (regionální, tematické, naučné, zábavné, soutěžní apod.). Vystoupení zahraničních souborů letošního ročníku festivalu byla koncipována jako prezentace tradiční lidové kultury zahraničních účinkujících – hudebních a tanečních souborů a skupin z Nizozemí (soubor International Dansensemble Paloina, Amsterdam), USA (soubor The Brigham Young University (BYU) International Folk Dance Ensemble - Provo), Jižní Korei (soubor The Nalmoe Bukchum Group – Daegu), Maďarska (soubor Tiszavirág Néptáncegyesület – Deszk) a Slovenska (soubor Ekonóm - Bratislava).

Festivalové pořady opět proběhly ve všech prostorách festivalového areálu, včetně Muzea vesnice jihovýchodní Moravy, budovy zámku, kostela Nanebevzetí Panny Marie, synagogy a ulic města.

Propagace festivalu byla prováděna průběžně prostřednictvím programové skládačky festivalu ve dvou jazykových mutacích a pomocí elektronických médií. Webové stránky festivalu a profil na sociální síti Facebook byly podle průzkumu opět velmi hojně navštěvovány. Začátkem června byly distribuovány grafické plakáty, textové plakáty byly vyrobeny v omezeném množství. Bezprostředně před zahájením festivalu byl vydán programový sborník s podrobnými informacemi o celé akci.

Do propagace festivalu se opět zapojila veřejnoprávní média Česká televize, Český rozhlas, dále TV Noe a Radio Proglas. Všechny festivalové prostory byly hojně navštíveny a převládali mladí lidé a rodiny. Opět se naplnila myšlenka, že MFF Strážnice je především festivalem rodinného typu. Oficiální návštěvnost festivalu byla 30.000 návštěvníků.

Pro zajištění pobytu účinkujících a členů autorských kolektivů bylo využito ubytovacích a stravovacích kapacit v internátech, školách, hotelích a rekreačních střediscích jak ve Strážnici, tak i v okolí, účinkující byli ubytováni celkem ve 12 ubytovacích střediscích.

Skladbu letošního ročníku tvořilo 38 pořadů, ve kterých vystoupilo 3150 účinkujících z ČR a 230 účinkujících ze zahraničí. Festivalu se zúčastnilo 5 zahraničních souborů a skupin – z Nizozemí, USA, Jižní Korei, Maďarska a Slovenska.

Z ČR na festivalu účinkovali členové ze 135 souborů a skupin, 44 soutěžících ve verbuňku a 21 lidových řemeslníků. V zábavních střediscích ve festivalovém areálu se vystříдалo 13 cimbálových a 5 dechových hudeb. Folklornímu festivalu Dětská Strážnice bylo věnováno 7 pořadů z celkových 38 festivalových pořadů.

Strážnický festival spolupracuje s vybranými festivaly, které jsou realizovány buď v předcházejícím, nebo následujícím týdnu konání MFF tak, že některé zahraniční soubory od nich přebírá nebo naopak předává na další festivaly.

7/3 AKTIVITY V AREÁLECH NÚLK

V budově zámku byly veřejnosti zpřístupněny od 1. 5. 2023 do 31. 10. 2023 stálé expozice: obrazová galerie na schodišti, zámecká knihovna a kaple, výstavy *Historické loutky ze sbírek Milana Knížáka*, *Výstava „Foto – Fráňa Huml – Černobílé putování po Slovácku“*, expozice *Hudební nástroje v lidové kultuře a Lidový oděv na Moravě, jedinečná 3D expozice krojů z celé Moravy*.

V neděli 30. dubna 2023 byla slavnostně zahájena výstava fotografií Fráni Humla. Jednalo se o vůbec první výstavu, na které byly souborně prezentovány jeho fotografie. Vernisáž výstavy uvedl za přítomnosti řady hostů ředitel NÚLK PhDr. Martin Šimša, Ph.D. a také její autorky PhDr. Mgr. Magdalena Maňáková, Ph.D. a Mgr. Lenka Havlíková. Hudební doprovod tvořila hudecká muzika z Hornácka s primášem Petrem Galečkou a zaspíval Sboreček žen z Lipova.

Na výstavě byly představeny unikátní fotografie ze sbírky Národního ústavu lidové kultury od frenštátského fotografa F. Humla, který ve 40. letech 20. století navštěvoval různá místa jihovýchodní Moravy a pořizoval snímky z mnoha společenských, kulturních či církevních událostí. Z jeho putování po Slovácku vznikl úctyhodný soubor fotografií, na kterých zachytil místní obyvatele v krojích, nejen při slavnostních příležitostech, ale také během všedních dnů. Fráňa zemřel 2. srpna 1948 po celodenním fotografování interiéru kaple Svatého Antonínka v Blatnici, kde je umístěna také jeho pamětní deska.

Nová expozice *Hudební nástroje v lidové hudbě* zdůrazňuje vlastnosti hudebních nástrojů, které díky lidovým výrobcům nabyly na zvláštní originalitě a jedinečnosti. Na jednom místě je možno vidět mnoho pozoruhodných a vzácných exponátů (z celého světa).

Návštěvník postupně prochází samostatnými akustickými prostory, ve kterých jsou jednotlivé nástroje prezentovány. Pomocí moderních technologií a audiovizuálních interaktivních prvků se stává součástí expozice.

Profesor Milan Knížák je kromě své umělecké činnosti známý jako sběratel a znalec loutek. Během svého života vytvořil profesor Knížák cennou a unikátní sbírku světové úrovně. V rámci výstavy *Historické loutky ze sbírek Milana Knížáka* je k vidění část jeho sbírky, téměř 500 historických loutek, divadelních rekvizit a dekorací. Výstava představuje loutku nejen jako zajímavý výtvarný artefakt, ale soustřeďuje se na její autory a výrobce. Jádrem výstavy tvoří dřevěné marionety z 19. století, se kterými hráli kočující lidoví loutkáři a které pocházejí z některé z významných řezbářských dílen. Vedle toho jsou vystaveny malé loutky domácích rodinných divadel, které byly vyrobeny převážně průmyslově v první polovině 20. století.

Zámek Strážnice navštívilo za uplynulou návštěvnickou sezonu 5 690 návštěvníků, což je v porovnání s rokem 2021 o 395 návštěvníků více.

Objekty Muzea vesnice jihovýchodní Moravy byly otevřeny od 29. 4. do 31. 10. 2023. Za sezonu roku 2023 zavítalo do areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy 39 547 návštěvníků.

Začátkem roku 2023 byly v MVJVM zahájeny práce na společné investiční akci Ředitelství vodních cest ČR, Města Strážnice a Národního ústavu lidové kultury v rámci rozšíření kapacity přístaviště Strážnice. Od podzimu 2022 probíhaly rovněž stavební práce na dostavbě areálu vodních technických staveb, kde byl vystavěn vodní mlýn a valcha. Z důvodu stavebních prací, s nimi souvisejícího stavebního ruchu a pro zajištění bezpečnosti návštěvníků

muzea se vedení Národního ústavu lidové kultury rozhodlo k posunu zahájení návštěvní sezóny muzea.

Z výše zmíněných důvodů byl zrušen rovněž velikonoční program Fašanky, fašanky, Velká noc ide, Stavění máje a Abeceda řemesel. Některé další plánované programy byly přesunuty na pozdější termíny.

Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy se v tomto roce otevřelo pro veřejnost posledním víkendem v dubnu. Začal každodenní provoz, mimo pondělí, kdy probíhaly úklidové práce.

Nabízeny byly dva prohlídkové okruhy: „Život lidský“ a „Lidská práce“. Jejich názvy prozrazují témata prohlídek. První okruh je zaměřen na důležité okamžiky v lidském životě, jako např. narození, svatba, smrt. Druhý na práci a řemesla, např. pečení chleba, praní prádla, vinařství, kovářství, tkalcovství. Délka prohlídky je asi 1,5 hod. Okruhy se pravidelně střídají v lichou a sudou hodinu.

Opět byly použity slaměné a plastové figuríny do jednotlivých objektů a vše bylo tematicky nainstalováno. Oba okruhy se lidem líbí. O prohlídku s průvodcem je stále zájem, žádají o ni jak organizované zájezdy, tak jednotlivci jako jsou studenti, senioři, rodiny s dětmi, či ostatní veřejnost.

V měsících květen, červen z důvodu stavebních prací na parkovišti, před areálem samotným, před vstupem do skanzenu, ale i v prostorách areálu probíhaly prohlídky pouze s průvodcem. Průvodce vedl skupinu vždy dle aktuální stavební situace, bezpečným okruhem pro návštěvníka.

V hlavní sezóně tj. červenec, srpen se uskutečňovaly prohlídky s průvodcem každou celou hodinu, byla však již i možnost individuálního vstupu, bez průvodce. Ukazateli byl vytýčen přesný směr prohlídky, který vedl návštěvníka bezpečně po celém areálu. Přesto byli návštěvníci v některé dny mírně omezováni ruchem stavebních prací. Tuto situaci většina návštěvníků chápala, a naopak podporovala naši aktivitu při stavění nových objektů. Složitější byl přístup z parkoviště k pokladnám a k nově vybudovaným turniketům. To bylo zajištěno směrovkami a poutači skanzenu. Rovněž průvodci zajišťovali aktivní komunikaci s lidmi a pomáhali jim s orientací ke vstupu do areálu. Rezervované skupiny jsme předem telefonicky kontaktovali a směřovali dle daného dne k pokladnám a turniketům, abychom tak zajistili bezpečnost mezi pracovními stavebními stroji.

Expozice a výstavy v objektech NÚLK:

Zámek:

- Obrazová galerie na schodišti
- Historická zámecká knihovna a kaple
- Historické loutky ze sbírek Milana Knížíka
- Výstava „Foto – Fráňa Huml – Černobílé putování po Slovácku“
- Hudební nástroje v lidové kultuře
- Lidový oděv na Moravě, jedinečná 3D expozice krojů z celé Moravy

Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy:

- Hliněné stavitelství na Moravě, výstava v objektu L1.
- Expoziční objekty: interiéry – B6, B9, C4, C6, C7, C14, D4, E12, E13, E20, H1, H12, H13, H14, L1; exteriéry – ostatní objekty v areálu moravských Kopanic, luhačovického Zálesí, vodních technických staveb, vinohradnických staveb a areálu Hornácka.

Pořady v areálu MVJVM:

Pro rok 2023 byly, stejně jako v předchozích letech, plánovány tematické programy pro veřejnost a vzdělávací programy pro školní výpravy.

Muzejní noc – zámek (12. 5. 2023)

Autoři scénáře: Mgr. Josef Svoboda, Mgr. Markéta Vašulková

Pro návštěvníky byly připraveny hrané noční prohlídky reflektující významné události, jež se na strážnickém panství odehrály. Během prohlídky byly zajímavými scénami představeny všechny tři významné šlechtické rody vlastníci Strážnici – Kravařové, Žerotínové a Magnisové. Pro veřejnost jinak nepřístupné prostory oživily historické postavy, mezi nimi například Jiřík z Kravař, Matyáš Korvín, Jan Ámos Komenský, loupežník Žilka či hrabata z rodu Magnisů. Poutavý program probíhal také na nádvoří zámku, kde po celý večer vyhrávala dobová středověká hudba Alioquin, střídající se s rytířskými kláními šermířů ze spolku Exulis.

Návštěvnost: 404 osob

Skansenem z pohádky do pohádky (26. 7. 2023)

Autor námětu a scénáře: Eva Rýpalová, Mgr. Magdalena Maňáková, Ph.D.

V areálu muzea se děti přenesly do světa pohádek. Ve spolupráci s DDM Strážnice byla připravena spousta pohádkových zastavení, kde se děti zapojovaly do různých aktivit. Připojili jsme i pohádky natáčené u nás ve skanzenu. Děti např. porovnaly své síly se statečným kovářem Mikešem, nakrmily draka buchtami nebo hledaly zlaté zrní pro zlatého ptáka. Dále na děti čekaly soutěže a hry.

Se sdružením chovatelů ve Strážnici jsme připravili pro děti dvůr s domácími zvířaty, kde si mohly prohlédnout i pohladit některé druhy domácího zvířectva.

Z důvodu velmi horkého počasí byla tento rok, v porovnání s minulými ročníky, nižší návštěvnost.

Návštěvnost: 911 osob.

Dožínky ve skanzenu (30. 7. 2023)

Autor scénáře: Mgr. Josef Svoboda, Ph.D.

Pořad seznámil návštěvníky s dožínkovými obyčeji. Návštěvníci viděli nejrůznější činnosti spojené se sklizní obilí, ukázky mláčení obilí, ukázky tradiční stravy nebo výrobu dožínkového věnce. Soubor Danaj ze Strážnice prezentoval dožínkový průvod a soubor Omladina z Vacenovic předvedl mláčení slámy.

Návštěvnost: 1 169 osob

Pouť (19. 8. 2023)

Autor scénáře: Mgr. Daniela Procházková

Již tradiční letní akcí je Pouť ve skanzenu, která se konala 19. 8. 2023. Pro návštěvníky byl zde připraven jarmark s tematickými výrobky, mohli ochutnat čerstvě upečené koláče a preclíky, projet se na koni či zhlédnout ukázkou pouťového procesí v podání FS Svodnice z Blatnice pod Svatým Antonínkem. Součástí programu bylo vystoupení kouzelníka, loutkové divadlo a také dobový kolotoč. Rozličné zábavné úkoly pro děti měl připraven místní pouťový ansámbl, jehož součástí byla například mořská panna, šašek nebo siamská dvojčata.

Návštěvnost: 1 444 osob

Podzim na dědině + vojenský den (16. a 17. 9. 2023)

Autor námětu a scénáře: Mgr. Věra Chalupová, PhDr. Martin Novotný, Ph.D., Mgr. L. Lexa

Program představil období podzimu na vesnici jihovýchodní Moravy. Návštěvníci se seznámili s hospodářskými pracemi (orba koňmi, kravský povoz), konkrétními plodinami a způsoby jejich zpracování (nakládání zelí, moštování jablek, vaření povidel), s vinohradnickým

náradím. V rámci pořadu byly návštěvníkům předvedeny ukázky činnosti myslivosti a sokolnictví.

V rámci pořadu vystoupily soubory Podskalák z Troubska a Handrlák z Kunovic s ukázkami hodových zvyků.

Součástí sobotního programu byl Vojenský den - ukázky bojových akcí 1. světové války.
Návštěvnost: 1 981 osob

Podzim na dědině pro školy (18. a 19. 9. 2023)

Autor námětu a scénáře: Mgr. Věra Chalupová, PhDr. Martin Novotný, Ph.D.

Program je zaměřený na seznámení a kontakt s tradičními způsoby hospodaření a života na moravské vesnici přelomu 19. a 20. století. Důraz byl kladen nejen na pasivní seznámení, ale i na aktivní prvky prezentace. Děti si tak mohly vyzkoušet drhnout kukuřici, sbírat brambory, moštovat jablka, strouhat zelí.

Návštěvnost: školní mládež 806 osob

Radujme se, veselme se ... (2. a 3. 12. 2023)

Autor námětu a scénáře: Mgr. Jarmila Teturová, Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.

V jednotlivých objektech byly připraveny interiéry jak v duchu adventním, tak také vánočním a novoročním. Návštěvník viděl zvyk „nošení Panny Marie“, draní peří, ukázky vánočních pokrmů, věštebných praktik, výklad o betlémech, o štěpánských a novoročních zvycích, výrobu obřadního pečiva, vánočního cukroví, pečení vánočních oplatek, ukázky výroby tradičních vánočních ozdob. Zhlédl také menší výstavu zimních kožichů a úpravu a zpracování vlny.

Pořad zpestřily obchůzky Lucek, Mikuláše s družinou, Tří králů a koledníčků s pastýřem. Představili se i drobní řemeslníci.

V areálu skanzenu bylo připraveno také občerstvení pro návštěvníky: zabíjačkové speciality, košť vína, pekařské výrobky apod. V rámci jarmarku měli návštěvníci možnost nákupu řemeslných výrobků a dárkových předmětů.

Dětské soubory Hrozének z Bulhar a Fěrtúšek ze Strážnice, soubory Žerotín ze Strážnice a Olšava z Uherského Brodu, ženské a mužské sbory Spinek ze Vnorov a Kúcané z Kútů zajistily obchůzku koledníků. Štěpánskou obchůzku předvedl soubor Omladina z Vacenovic. Velká většina předvádějících v objektech byli také zaměstnanci ústavu. Výklad v objektech poskytli odborní pracovníci ústavu.

Návštěvnost: 3 685 osob

Radujme se, veselme se ... (4. – 8. 12. 2023)

Autor námětu a scénáře: Mgr. Jarmila Teturová, Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.

Vánoční pořad je již tradičně zaměřen na období od adventu do Tří králů. Žáci byli seznámeni jak s pracemi v tomto období tak i s rituály, které probíhaly. Viděli draní peří, výrobu peroutek. K přípravě Vánoc patřilo pečení vánočních oplatek, pečení tradičního pečiva, příprava štedrovečerní večeře, výzdoba stromků, výstava betlémů. Návštěvníci se dozvěděli o věštebných praktikách, které se v tomto období prováděly. Slyšeli výklad o štěpánských a novoročních zvycích, viděli výrobu vánočního pečiva. V areálu se setkali s Mikulášskou družinou, s Luckami, potkali malé koledníky, Tří krále.

Návštěvnost: školní mládež 2 050

7/4 AKCE, NA KTERÝCH SE NÚLK PODÍLEL JAKO SPOLUPOŘADATEL

- S Domem dětí a mládeže ve Strážnici NÚLK spolupracoval na přípravě akcí, které byly realizovány v areálu parku
- NÚLK spolupracoval při realizaci XX. Jihočeského zpěváčka ve Zvíkovském Podhradí a při realizaci Setkání dětských jihočeských folklorních souborů v Milevsku.

-
- NÚLK ve spolupráci s NIPOS organizoval vzdělávací kurz v rámci projektu
Škola folklorních tradic

B/8 PÉČE O PAMÁTKY A ÚDRŽBA AREÁLŮ

Každoročně tvoří významnou součást činnosti NÚLK péče o movité a nemovité památky, které má NÚLK ve správě (7 je památkově chráněno) a 45 ha parkových a travnatých ploch. Opravy drobnějšího charakteru v areálu zámeckého parku i Muzea vesnice jihovýchodní Moravy provádějí pracovníci NÚLK, rozsáhlejší opravy a rekonstrukce objektů jsou řešeny dodavateli.

8/1 MUZEUM VESNICE JIHOVÝCHODNÍ MORAVY

Areál MVJVM

V areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy byla prováděna průběžná údržba objektů, zeleně i výsadeb, vinice, sadů, letní ořez ovocných stromů, drobné opravy střešních krytin na objektech a opravy nerovností cest v areálu. Údržba zeleně byla částečně realizována dodavatelem (intenzivní sečení vybraných ploch a plochy sečené na seno), ostatní travnaté plochy byly sečeny pracovníky Útvaru správy areálu. V průběhu roku byly provedeny malířské práce na vstupním objektu MVJVM *Pivovar*, objektech Vinohradnického areálu a areálu luhačovického Zálesí. K průběžným opravám patří také opravy plotů a laviček v areálu MVJVM.

V průběhu roku 2023 pokračovaly práce na modelaci terénu v areálu Horňácko navážením zeminy do areálu..

9/2 BUDOVA ZÁMKU A AREÁL ZÁMECKÉHO PARKU

V objektu zámku byly průběžně prováděny drobné opravy. V areálu památkově chráněného zámeckého parku byla prováděna průběžná údržba objektů, zeleně – trávníků, keřového patra, stromů, prořez suchých větví, likvidace suchých dřevin, listí, mulčování vybraných ploch areálu parku, údržba břehů rybníků a opravy plotů. Část údržby zeleně byla realizována dodavatelem. Drobné opravy byly provedeny na všech třech amfiteátrech v zámeckém parku.

V souladu s platnými předpisy byly zajištěny revize PZTS, EPS, elektrorozvodů, elektrospotřebičů, komínů, výtahu, plynového zařízení a tlakových nádob. Následně byly prováděny opravy závad zjištěných revizní kontrolou v termínech dle závažnosti jednotlivých závad.

9/3 INVESTIČNÍ A PROVOZNÍ AKCE VĚTŠÍHO ROZSAHU

Akce č. 134V131000078

Strážnice – Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy – Horňácko – Terénní úpravy

Na základě změnového Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 2. 5. 2022 NÚLK byla upravena celková výše dotace na částku (vč. vlastních zdrojů) 8 180 290 Kč.

V listopadu 2023 požádala naše organizace o změnové rozhodnutí z důvodu dotvoření závěrečné modelace terénu, které vyvolalo i změnu termínu dokončení akce do 31. 12. 2024.

Celková výše dotace činí (vč. vlastních zdrojů) 8,180.290,- Kč

Předpokládaný termín dokončení stavby je prosinec 2024.

akce 134V131000145 NÚLK – Rekonstrukce stávajícího hospodářského vjezdu (propustku) do areálu MVJVM

Na základě změnového Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 3. 5. 2022 byla NÚLK přidělena dotace v celkové výši (vč. vlastních zdrojů) **5,365.379,- Kč**
Změnovým rozhodnutím ze dne 21. 11. 2023 byl prodloužen termín realizace akce do 30. 6. 2024.

V roce 2023 byla dotace čerpána ve výši **179.527,52 Kč**

Výběrové řízení na dodavatele stavby proběhlo koncem roku 2021 a s vybraným dodavatelem tj. fy. Stavební společnost Kněždub, s.r.o., byla dne 24. 3. 2022 uzavřena smlouva o dílo. Předpokládaný termín dokončení je červen 2024.

akce č. 134V151000039 – NÚLK - Pořízení technické kulturní památky "Průžkův mlýn" (nákup nemovitosti)

Na základě změnového Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 25. 4. 2023 NÚLK byla poskytnuta dotace v částce celkem (vč. vlastních zdrojů) **7,716.197,40 Kč**

Jedná se o technickou kulturní památku vodního válcového mlýna (v ÚSKP je evidován pod č. 100319), který byl vybudován na pozemku p. č. 1902 v k. ú. Strážnice na Moravě. Budova „Průžkova mlýna“ patří k nejstarším dochovaným stavbám ve Strážnici, dočist se o něm můžeme už v historických záznamech z r. 1543 a poslední rekonstrukcí prošel ve 20. letech minulého století. Původně to byl klasický vodní mlýn, poté byl přebudován na parní pohon a v první třetině 20. století na elektrický pohon. Mlýn je vybaven kompletním mechanickým zařízením válcového mlýna, které pochází z roku 1923 a je plně funkční. Začleněním objektu do návštěvnické nabídky skanzenu bude zvýšena atraktivita celého areálu MVJVM a napomůže to i k propojení areálu MVJVM s městskou památkovou zónou. Termín dokončení realizace akce byl dodržen podle rozhodnutí do 30. 9. 2023.

akce 134V131000146 NÚLK – Areál MVJVM – lok. Dolňácko – dostavba zemědělských usedlostí G 15, G 16

Na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 29. 4. 2022 byla NÚLK přidělena dotace v celkové výši (vč. vlastních zdrojů) **10,937.710,- Kč**

V roce 2022 byla čerpána záloha na dotaci ve výši **4,536.891,52 Kč**

Změnovým rozhodnutím ze dne 5. 9. 2023 – z opakovaného výběrového řízení na dodavatele stavby, byl prodloužen termín dokončení realizace akce do 31. 12. 2024.

Koncem roku 2023 byly na základě Rozhodnutí přiděleny finanční prostředky na akce:

SMVS 134V131000259 NÚLK – amfiteátr Zahrada – objekt promítárny – Sociální zázemí (investiční)

Koncem r. 2023 podala naše organizace žádost o přidělení dotace na výstavbu sociálního zázemí pro personál zajišťující provoz amfiteátru Zahrada v rámci pořádání Mezinárodního folklorního festivalu, ale i ostatních kulturních akcí konaných v prostorách amfiteátru.

Na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 30. 11. 2023 NÚLK byla poskytnuta dotace v částce celkem (vč. vlastních zdrojů) **2,684.095,-- Kč**

Předpokládaný termín dokončení akce je 30. 6. 2025.

SMVS 134V131000260 NÚLK – Strážnice – Stavební úpravy cest v areálu MVJVM (I. etapa) (investiční)

Koncem r. 2023 podala naše organizace žádost o přidělení dotace na I. etapu opravy a dostavby páteřní areálové komunikace ve skanzenu. Záměrem je, aby použitý povrch odrážel historický vývoj cest a komunikaci jednotlivých regionů, které jsou v areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy zastoupeny.

Na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 1. 12. 2023 NÚLK byla poskytnuta dotace v částce celkem (vč. vlastních zdrojů) **7,142.933,50 Kč**
Předpokládaný termín dokončení akce je 30. 6. 2025.

SMVS 134V131000261 NÚLK – Strážnice – areál zámeckého parku – Rekonstrukce amfiteátru Bludník – I. et., projektová dokumentace, II a III. et. Realizace (investiční)

Koncem r. 2023 podala naše organizace žádost o přidělení dotace na celkovou rekonstrukci amfiteátru Bludník, který je jedním z klíčových objektů v rámci konání Mezinárodního folklorního festivalu, ale i dalších kulturních akcí pořádaných v areálu zámeckého parku v rámci letních sezón.

Realizace projektu je rozčleněna do tří etap: I.et. – Studie rekonstrukce amfiteátru (prověření technického stavu objektu, architektonicko - urbanistické řešení), II. etapa – projektová dokumentace, III. Etapa – realizace

Na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 6. 12. 2023 NÚLK byla poskytnuta dotace v částce celkem **41,000.000,-- Kč**
Předpokládaný termín dokončení akce je 30. 6. 2026.

SMVS 134V131000262 NÚLK – Strážnice – Vstupní objekt do areálu MVJVM – Zateplení střešního pláště objektu č. p. 1510 (investiční)

Koncem r. 2023 podala naše organizace žádost o přidělení dotace na zateplení střešního pláště objektu č.p. 1510, z důvodu snížení energetické spotřeby.

Na základě Rozhodnutí o poskytnutí dotace ze dne 11. 12. 2023 NÚLK byla poskytnuta dotace v částce celkem **3,000.000,-- Kč**
Předpokládaný termín dokončení akce je 30. 6. 2025.

Projekty IROP

akce č. 134V715000007 „Podpora biotopu strakapoudů jižního a prostředního v ptačí oblasti Bzenecká Doubrava – Strážnické Pomoraví“ (OPŽP) - neinvestiční prostředky

V roce 2023 obdržel NÚLK zálohu z dotace v částce **108.410,73 Kč**

V roce 2018 byla autor. projektantem ing. Přemyslem Krejčíříkem zpracována projektová dokumentace, na základě které byla na konci r. 2018 podána žádost na MŽP o dotaci z OPŽP, 107. Výzva, PO 4, SC 4.2. V červenci 2019 byla žádost o dotaci schválena, na základě čehož byly zpracovány zadávací podmínky pro výběr zhotovitele a návrh Smlouvy o dílo. V březnu 2020, na základě výběrového řízení byla vybrána firma, která podala ekonomicky nejvýhodnější nabídku, tj. fy. Zábojník – contractors s.r.o., Bystřice pod Hostýnem, se kterou byla v červnu 2020 uzavřena smlouva o dílo. Realizace zakázky je rozdělena do dvou etap – I.

etapa – realizační fáze - obnova biotopu – výsadba stromů, keřů, obnova lučních porostů – do 30. 5. 2021, II. etapa – následná péče – do 30. 10. 2023. Vysoutěžená cena zakázky je 5,569.140,49 Kč.

Akce byla ukončena v roce 2021, do roku 2023 byly vynaloženy náklady jen v rámci udržitelnosti projektu.

Celkové náklady na realizaci akce činí **5,709. 500,49 Kč**

akce č. 134V711000034 „Expozice vodních technických staveb – Podhájský mlýn s valchou a hospodářským zázemím – Život, bydlení řemeslo“

V roce 2023 byla čerpána částka záloha na projekt v celkové částce 36,605.340,62 Kč (investiční prostředky) a 31.464,80 Kč (neinvestiční prostředky).

Realizace projektu byla ukončena k 31. 12. 2023.

Celkové náklady na projekt činí 69,531.548,01 Kč, z toho je podíl EU 58,059.668,89 Kč a SR 10,245.823,93 Kč a vlastní zdroje 1,226.055,19 Kč.

Koncem r. 2019 bylo vydáno Rozhodnutí o přidělení finanční dotace ze zdrojů Integrovaného region. operačního programu (IROP) na realizaci dostavby areálu vodních technických staveb s názvem „„Expozice vodních technických staveb – Podhájský mlýn s valchou a hospodářským zázemím – Život, bydlení řemeslo“ . Termín dokončení je 12/2023.

Areál vodních technických staveb začal být budován v průběhu 70. let 20. století a v této době byly zcela dokončeny pouze dva objekty. Po přerušení výstavby po roce 1990 zůstal areál v nedokončeném stavu. V roce 2017 byla zpracována změna stavby před dokončením a realizační dokumentace pro nedostavěnou část areálu vodních technických staveb. Dokumentace zahrnuje výstavbu objektu vodního mlýna, valchy, chlívů a stodoly.

V polovině roku 2021 bylo naší organizaci MK ČR vydáno RoPD na uvedenou stavbu, na základě kterého byly zahájeny práce na zadávacích podmínkách pro výběrové řízení generálního zhotovitele stavby. Z důvodu navýšení ceny díla cca o 20 % oproti původně předpokládané ceně díla z r. 2018, byla v rámci výběrového řízení uplatněna tzv. „vyhrazená změna závazku“, vč. deklaráce, že zadavatel disponuje finančními prostředky v maximální výši 50 377 088,- Kč bez DPH (to znamená, že při uplatnění vyhrazené změny závazku by nebyly realizovány stavební objekty SO 03 – chlívky, vč. navazujícího TZB, SO 06 – stodola, P.4.– vybavení chlívů, vypuštění těchto objektů z realizace nemá vliv na hodnotu závazného indikátoru projektu). S vysoutěženou firmou – ARCHATT s.r.o., byla dne 17. 10. 2022 podepsána smlouva o dílo. Stavba byla dokončena v souladu s uzavřenou SoD tj. do 31. 10. 2023. Celý projekt byl dokončen k 31. 12. 2023 (instalace sbírkových předmětů, infosystému,...).

Projekt OPŽP

akce č. 134V715000013 „Strážnice – NÚLK – Snížení energetické náročnosti vstupního objektu do areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy, reg. č. CZ.05..5.11/0.0/0.0/20 152/0015188“

Termín ukončení realizace akce byl 31. 8. 2022. Závěrečné hodnocení bylo do 30. 11. 2023. Nevyčerpaná částka 0,01 Kč vzniklá zaokrouhlením bude vrácena na depozitní účet poskytovatele dotace MK.

V polovině r. 2021 byla poskytnuta finanční dotace z OPŽP na akci „Strážnice – NÚLK – Snížení energetické náročnosti vstupního objektu do areálu Muzea vesnice jihovýchodní Moravy“, která zahrnuje demontáž 3 kusů plynových kotlů o výkonu 91 kW, které budou nahrazeny kaskádou plynových kondenzačních kotlů o souhrnném výkonu 98 kW (2 x 49 kW), součástí stavby je i úprava části vnitřních rozvodů ÚT, ve vstupním objektu do areálu MVJVM. Realizace byla dokončena v souladu s vydaným rozhodnutím v červnu 2022.

B/10 SPRÁVA INFORMAČNÍHO SYSTÉMU

V průběhu roku byla zabezpečována správa informačních a komunikačních technologií, a to zejména správa počítačové sítě, informačních systémů a zadávání veřejných zakázek prostřednictvím Národního elektronického nástroje (NEN).

Vzhledem k narůstajícím kybernetickým rizikům a bezpečnému ukládání informací byl proveden upgrade mail serveru a také aktualizován systém pro zálohování a ochranu dat. Vedle aktualizací proběhla také obnova potřebných licenčních prvků pro zajištění kybernetické a uživatelské bezpečnosti.

Ve spolupráci s externím dodavatelem byl zajišťován provoz a servis webových a e-mailových služeb NÚLK včetně průběžného dohledu a servisních zásahů. Byla zajištěna funkčnost 9 webových stránek ve správě NÚLK.

Pokračovaly práce na rozvoji odborného etnokartografického serveru a specializovaných map.

V rámci technického zajištění informačních technologií docházelo k pravidelné obměně pracovních stanic a vyřazování morálně a technicky zastaralých technických prostředků. Dále probíhaly upgrady běžných programových balíčků, operačních systémů a kontrola stavu licencí k užívání jednotlivých softwarových prostředků. Průběžně byl zajišťován provoz elektronické podatelny a spisové služby.

C/2 PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ ÚTVARŮ K 31. 12. 2023

<u>Ředitel</u>	1,0
výzkumný pracovník (GA ČR)	0,3
výzkumný pracovník, zástupce ředitele	1,0
bezp. referent – technik prevence	0,1
interní auditor	0,2
investiční pracovník	1,0
<u>Útvar ředitele</u>	
pracovník tech.ekon. rozvoje, ved. útvaru	1,0
technický pracovník 0,8, řidič 0,1	0,9
propagační pracovník	1,0
vrátný	0,55
vrátný	0,55
vrátný	0,55
vrátný	0,55
vrátná	0,375
vrátná	0,375
vrátná	0,375
uklízečka	1,0
uklízečka	1,0
<u>Centrum hmotného kulturního dědictví</u>	
kurátor sbír. a mobil. fondů, ved. útvaru	1,0
výzkumný pracovník	1,0
dokumentátor, průvodce	1,0
dokumentátor, průvodce	1,0
dokumentátor	0,6
konzervátor	1,0
konzervátor	1,0
konzervátor	1,0
uklízečka	1,0
výzkumný pracovník (DKRVO)	1,0
dokumentátor (DKRVO)	1,0
dokumentátor (DKRVO)	1,0
dokumentátor (GA ČR)	0,4
<u>Centrum nemotného kulturního dědictví</u>	
kurátor sbírk. a mobil. fondů, ved. útvaru	1,0
výzkumný a vývojový pracovník	1,0
výzkumný a vývojový pracovník	1,0
výzkumný a vývojový pracovník	0,1
výzkumný a vývojový pracovník	0,1
dokumentátor	1,0
tajemník uměl. provozu, dokumentátor	1,0
informační technik	1,0
dokumentátor	1,0

Centrum vědeckých informací

dokumentátor, ved. útvaru	1,0
kurátor sbírk. a mobil. fondů,	1,0
výzkumný a vývojový pracovník	0,5
dokumentátor	1,0
dokumentátor, správce operačních inf. a komunikačních technologií	1,0
výzkumný a vývojový pracovník (NAKI)	0,5
dokumentátor (NAKI)	1,0

Ekonomický útvar

koord. a projektový pracovník, ved. útvaru	1,0
účetní	1,0
účetní	1,0
pokladní	0,375
pokladní	0,375
pokladní	0,375
pokladní MVJVM	0,3
pokladní MVJVM	0,2
pokladní MVJVM	0,2

Útvar správy areálů

technický pracovník, ved. útvaru	1,0
technický pracovník	1,0
zahradník, údržbář	1,0
zahradník, údržbář	1,0
tesař, údržbář	1,0
traktorista, údržbář	1,0
traktorista, údržbář	1,0
provozní elektrikář, údržbář	1,0
provozní elektrikář, údržbář	1,0
instalatér, údržbář	1,0

C/3 PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE K 31. 12. 2023

Ředitelská rada

Ivo Frolec
Hana Kiripolská
Jan Krist
Lenka Lázňovská
Dita Limová
Zuzana Malcová
Naděžda Goryczková
Martin Novotný
Jindřich Ondruš
Jana Pospíšilová
Věra Skopová
Lubomír Tyllner
Miroslav Válka

Dramaturgicko-produkční rada MFF

Magdalena Můčková, *předsedkyně*
Petr Horehled', *tajemník*
Petra Hrbáčová
Jan Krist
Markéta Vašulková
Martina Pavlicová
Jana Polášková
Jarmila Teturová
Zdeněk Tofel
Lucie Uhlíková
Přizvaní:
Vlasta Ondrušová
David Pavlíček
Alena Schauerová
Josef Vajčner

Programová rada MFF

Lucie Uhlíková, *předseda*
Jana Polášková, *místopředsedkyně*
Martin Novotný, *místopředseda*
Petr Horehled', *tajemník*
Kateřina Černíčková
Vlastimil Fabišik
Ivo Frolec
Tomáš Gross
Helena Hájková
Juraj Hamar
Kateřina Kovaříková
Magdalena Můčková
Martina Pavlicová
Jan Rokyta

Zdeněk Tofel
Lucie Uhlíková
Lubica Vořanská

Senát programové rady MFF

Jana Polášková, *předsedkyně*
Alena Schauerová, *místopředsedkyně*
Danuše Adamcová
Ludmila Horehledřová
Josef Jančář
Čestmír Komárek
Jan Krist
Daniel Luther
Kateřina Macešková
Vlasta Ondrušová
Karel Pavlišťík†
Petr Pinkas
Pavel Popelka
Eva Rejšková
Mgr. Boleslav Slováček
Dana Ždímalová

Redakční rada časopisu Národopisná revue

Jan Blahůšek
Daniel Drápala
Hana Dvořáková
Juraj Hamar
Petr Janeček
Eva Krekovičová
Jan Krist
Martin Novotný
Martina Pavlicová
Jana Pospíšilová
Daniela Stavělová
Zdeněk Uherek
Lucie Uhlíková
Miroslav Válka

Mezinárodní redakční rada časopisu Národopisná revue

Anna Divičan
László Felföldi
Vera Kapeller
Dragana Radojičić
Mila Santova
Dorota Simonides
Tobias Weger

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost

Ludmila Tarcalová, *předsedkyně*
Daniel Drápala

Tatiana Martonová
Blanka Petráková
Martin Novotný

Redakční rada elektronické publikační činnosti

Jiří Höhn
Petra Hrbáčová
Vítězslav Jaroš
Markéta Lukešová
David Rájecký
Michal Škopík
Jarmila Teturová

Sbor lektorů a znalců slováckého verbuňku

Josef Bazala, *předseda*
Rudolf Tuček, *místopředseda*
Jarmila Teturová, *tajemnice*
Michal Adamec
Martin Baláž
Jan Blahůšek
Zdenek Duroň
Erik Feldvabel
Jan Gajda
Romana Habartová
Štěpán Hubačka
Ladislav Jagoš
Martin Jelínek
Martin Kaňa
Jan Krist
Martin Kšica
Josef Létal
Tomáš Machalínek
Rostislav Marada
Ivan Marčík
Jitka Matuszková
Štěpán Melichar
David Pavlíček
Jan Pavlík
Stanislav Popela
Lukáš Stávek
Jaroslav Šraděja
Josef Šťastný
Jaroslav Švach
Vilém Trumpeš
Petr Vozár
Karel Vymazal
Miroslav Vymazal
Michal Závodný

Poradní sbor pro MVJVM

Radek Bryol
Pavel Bureš
Petra Hrbáčová
Jana Koudelová
Jan Krist
Jiří Langer
František Ledvinka
Markéta Lukešová
Martin Novotný
Katarína Očková
Lubomír Procházka
Jana Tichá
Miroslav Válka
Ilona Vojancová

Sbor pro ochranu a uchování jízdy králů na jihovýchodní Moravě

Jan Blažek, *tajemník*
David Hájek
Josef Holcman
Marie Holcmanová
Jiří Jilík
Marta Kondrová
Petra Kučerová-Brandysová
Jan Krist
Antonín Pavelčík
Milan Stašek
Miroslav Šuránek
Josef Urban
Jarmila Teturová
Věra Colledani

Vědecká redakce NÚLK

Daniel Drápala
Jarmila Teturová, *tajemnice*
Petra Hrbáčová
Daniel Luther
Martin Novotný

Redakční rada projektu DRKVO A – Výzkum tradičních postupů lidového odívání

Lenka Drápalová
Petra Hrbáčová
Lucie Kaminská
Marta Kondrová
Markéta Podešvová
Martina Rejzlová
Markéta Vašulková

Výroční zpráva Národního ústavu lidové kultury za rok 2023
Připravila: Marie Sýkorová
Národní ústav lidové kultury, Strážnice 2023

Výroční zpráva NÚLK za rok 2023 je zveřejněna na www.nulk.cz